

Neky Di'ibu Paaablu Tyuknigajxtu Ja Romanus Ja'ayuty

¹ Uj Paablu, Jesukristu myuduumbu. Diósats xywyin'ijx es xypyjtákyuts éxtatm 'yapóstalu esats ngajxwa'xat yu oybyu 'yayuk.

² Tyadu oybyu ayuk Dios wyandak dyakáñ extu jékyhp mat ja kyugajxputy, es yu'ujuty kyuxjaaydyu maq ja Diosu jyaaybyajtan. ³ Yu'u du'un ja ayuk maq yajmadya'aky ja Nindsan'ajtam Jesukristu, ja Diosu 'yU'unk di'ibu jya'ay'ajtangyujxm ijty ja rey Davit tyuamp 'yaqats, ⁴ es nandu'un ñiguxe'eky ko Diosu 'yU'unk ko Espíritu Santukyujxm es madu Diosu myak'ajtun jyikupyejky maq 'ye'ky. ⁵ Yu Jesukristu myay'ajtangyujxm tuu xypyjtta'agyuts éxtatm 'yapóstuluty, esats ngajxwa'xat ja 'yayuk maq tugekyu naxwiñndu, es ndukmumadówuduts es ndukmubúktuduts. ⁶ Es nandu'un jam maq yu'ujuty Dios tuu mwin'íxadu es mja'ay'átuduja Jesukristu.

⁷ Nduknigajxtuptsu tyadu neky miidsaty nidagekyu di'ibáty ijttap Romau, di'ibátyu Dios tsojkudap es tuu wyin'íxadu es dyajnujxtutu'uugu jiky'ajtun waq'atspu. Wa'anu nDios Teety'ajtam esa Nindsan'ajtam Jesukristu mgunu'xadu es mmo'oyadu ja agujk'ajt jotkujk'ajtun.

Paablu ñujxa'añ Romu

⁸ Tim jawyiin, mat yu'ugyujxm Jesukristu, nja'aygyudákupyuts ja Dios mat nidgékuyuty

miidsüty mat ko yajmadya'aky'aty ja mmabujkanüty oytyim maaty ma tugekyu naxwiñudu. ⁹ Ja Dios dilibuts nmadiimpy amumdu'uk jot es ngajxwa'xyuts ja oybyu ayuk di'ibu ñimadyakypy ja 'yU'unk, yu'u du'un ñija'ap wi'ixuts du'auñum njamyatstu miidsüty mats ti n'amdoj nbujktsóy kots ngajxta'aky. ¹⁰ Ja'ats n'amdeeipy nbujktseebyuts ja Dios es xyajmada'agut, punu du'un yajkutíky, esuts nujx miits ngu'ixtu, ¹¹ mat ko nwin'ixandup es ujtskyujxm Espíritu Santa myadakan mmo'oyudut, es du'un myajmujwiinxudu ja mmabujkan. ¹² Ja'ats uj n'andijpy es ndsejpyuts kodsu naty n'ity mat miidsüty, nnayya'ljt nnayyajxo'onum nigijxy muda tyadu mabujkan di'ibu nmadajtum.

¹³ Mugu'ugítaty, ndsejpyuts es xyñijáwadut ko kanak ok tu njaninujxa'andu. Tu njantsyjyaku'ixa'andu es ujtskyujxm oy mwu'umdet muda Dios, du'un éxtum tu ndúñuts ma yu wiinkpu naxwiñudu. ¹⁴ Pes xypyátputs ngajxwa'xaduts ja Diosu 'yayuk, du'un ma yu di'ibu grieeguty es nandu'un di'ibu kyaj gyrieeguty, ma di'ibu uwijy kajxwiyuty es éxtum nandu'un di'ibu kyaj 'ywijy kyajxwiyuty. ¹⁵ Paadyuts njantsytsyeky es ngajxwa'xa'qanuts ja oybyu ayuk ma miits m'ittu jap Romu.

Oybyu ayuku myuk'ajtu

¹⁶ Pes kyajts uj nduktsoydyúñ ja oybyu ayuk, mat ko yu'u du'un ja myuk'ajtuu Dios es ñitso'oktut nidugékyuty di'ibu myabujkta, tim jawyiin mat ja di'ibu israelítaty, per nandu'un mat ja di'ibu

kyaj 'yisraelítaty. ¹⁷ Ja'a ko mat yu oybyu ayuk n'ixy'ajtum ko ja'ay je'eyu oy wyu'umdu mat ja Dios ko myabákuðu, éxtum ja Diosu jyaaybyajtan jyuna'añ: "Di'ibu myabujkangyuñxu oy wu'ump mat ja Dios, yu'u du'un jiky'átap."

Naxwíñudu ja'ayu pyeky

¹⁸ Nnija'am ko Dios tkexy extu tsajpótmu myuñ tuydyu'unan mat nidugekyu axuk ja'ayuty, ja'a ko mat ja 'yaxuk'ajtan t'uxtijtu ja tuy'ajtan. ¹⁹ Nnija'adap yajxón di'ibu mbaat yajnijáwu wi'ixu du'un ja Dios, mat ko Diosu du'un tu tyuknijáwadu yu'ujuty. ²⁰ Na'abu Dios dyajkojy ja naxwíñudu es extu tyambaaat, tugekyu tyaqadu mbaat xytyukjaygyujkuñm wi'ix yu'ja Dyios'ajtan, es ko Dios mbaat ttuñ oytyiity winu xuuwinu tiempu. Paqaty ni pán tkanime'xy oy jyajuna'andu ko kyaj tnijáwadu. ²¹ Pes oy tja'ixy'ajtpudu du'un ja Dios, kyaj tu twindsu'ugudu éxtum ja Dios es ni je'eyu tu tkaja'aygyuda'aktu ja Dios, nik ni'igu tu dyajjujptugódyu. Ja'ayu wyinma'añ tpujta'aky jantsy juun. Paqaty tu wye'emy kubi'its ku'ook. ²² Oy jyanayñigajxudu ko kyuwiji'yátyuty, per nügooo jyantsylyoku'attu. ²³ Ja'a ko tu dyajtagátstu ja myuñ'ajtanu Dios di'ibu kyaj tuygoy, mat ja 'yawinnax ja ja'ayuty di'ibu o'ktap, es extu ya'agojwinnajxtap ja joon jayujkuty, tsa'añuty esu añimal di'ibu taxku kyu'u tyeky.

²⁴ Paqadyu Dios tu tna'ixy mat ja axuukpu winma'añ di'ibu yu'ujuty myuñdajttap, es du'un tu ttundu di'ibu tsoydyu'un mæut nidu'uk nidu'uk. ²⁵ Mat ko kyaj tu tmabuksu ja tuy'ajtan, ja'ayu ja

andakən, es tə twindsə'ugədu es t'awdattə di'ibə
Dios yajkoj es kyaj t'awdattə kə'umə Dios di'ibə
may'ajt windsə'kəp winə xənə winə tiempə. Wa'an
du'ənəty.

26 Paqadyə Dios tyukmə'ixəty yə wyinma'əñ ja
tsoydyu'un məutpə. Pes extə yə toxytyəjkəty
təgatsy 'yadə'atstə es kədiinəm éxtəm
jyapaqadyəty. **27** Es nandə'ənə du'ənə
yedyəjkəty kyaj ttundə mət ja toxytyəjk, yə'uyə
wyinma'əñ'ajttəp 'yadə'udsə'əndə kəjkkaknáxy.
Yə yedyəjkəty ttundə tsoydyu'un məutpə
ak yə'ujuty, paqaty dyajnáxtə ja ayo'on esə
təydyu'unən mə ja kyə'um nini'x, éxtəm ñitákədu.

28 Es éxtəm yə'ujuty kyaj twindsə'ugəya'əndə
Dios, pes ja Dios tə 'yəxtijənə mət ja
axənkəpə winma'əñəty, es du'ən ttündət
di'ibə kyaj jyapaqadyəty ttündət. **29** Yə'uyə
jyot'ajt wyinma'əñ'ajttəp təgekyə axək
winma'əñ, mə'induunk, adsojk, axəkjə'a'y'ajtən,
naywyinnaxəja'ak, yajja'a'y'o'ktəp, tsip ja'a'yəty,
win'ə'undəp, ak jəmbit ti t'ixtə, pi'tskajxtəp,
30 ñigajx ñimadyáktəp axək ja myəgu'ugəty,
myədsip'ajttəp ja Dios, axək kajxtəp, məj pátədəp,
məj ñaydyijədu, myəwinma'əñbyat'adətstəp
axək, kyaj tyaak tyeety tməmədowdu, **31** kyaj ti
tjaygyukəya'əndə, kyaj tkuydyundi 'yayuk, kyaj
tmədattə tsojkən, ni ti pa"ayo'on tkamədaty.
32 Yə'ujuty ñija'ədəp yajxón wi'ix ja Dios tə
dyajnigutükə. Ñija'ədəp ko di'ibáty tyuundəbə
tyaədə du'əmbə, yə'ə nitəjkəp ja o'kən; per
du'əñəm t'aktundi, es extə tyukxondáktəp ko
wiinkpəty nandə'ən ttundi.

2

*Du'una Dios tyaydyu'unan tpayo'oy éxtam
pyaadyuty*

- 1 Paq̄ty mij di'ib̄ wiinkp̄ mbeky'ijxypy, kyaj mij xymyudaty ja nayñima'x̄ oy mdimp̄n'ajtp̄, ja'a ko wiinkp̄ xypyeky'ixy, k̄'am mij mnaydyuknikajxp̄étyuty, mat̄ ko ȳ'u mdimtiimpy di'ib̄ ȳ'u nandu'un tyiimpy.
- 2 Yajxón nnija'am ko Dios tyukkumdowaampy nidugekyu pojp̄ tuumb̄ es ko Dios pyayo'oyaampy nidugekyu tuknáxuty du'un éxtam tyay'ajtunuty.
- 3 Es mij ko xypyayo'oy ja wiinkp̄ty es nandu'un m'adu'utsy éxtam ȳ'un, ¿ti mjunaqamp xytyijy ko mnitso'ogut ko ja Dios dyaka'añ ja t̄ydyu'unan?
- 4 ¿O kyaj xymyujp̄jta'aky ja tsyojkun es ja mya'xtujkun ja Dios, ni xykyapekyu kwentu ko ja'a d̄'un jyatiimpy esxyap mjodumbityu?
- 5 N̄ugoo mjantskyujuunuty es kyaj xyajtugátsy ja mjot mwinma'añ, es paq̄ty mdukmujkun ja t̄ydyu'unan k̄'am es xykyumdówt ko Dios tpayo'oyut ja naxwiñada ja'ayuty t̄ay'ajtan maat.
- 6 T̄ay'ajtan ko Dios myo'oyaampy nidu'uk nidu'uk éxtam pyaqaduadu.
- 7 Myo'oyaampy ja jyiky'ajtan wina x̄ua wina tiemp̄ ja di'ib̄ m̄d̄ ma'xtujkun tyuundap ja oybyu es pyanujxtap ja oy'ajtan es ja windsu'kun es di'ib̄ yajtukjiky'átap wina x̄ua wina tiemp̄;
- 8 per mat̄ ja 'yaku tyaydyunaampy ja n̄ugoo kuxkoobuty es di'ib̄ kyaj tkuydyuna'añ ja t̄ay'ajtan, di'ib̄ ja'ayu pyanejxypy ja axuk'ajtan.
- 9 Minaqamp ja ayo'on es ja mak xaj ok xajun mat̄ nidugekyu taaduty di'ib̄ tyuundap ja axukp̄, tim jawyiin mat̄ ja di'ib̄ israelítuty, per nandu'un

mät ja di'ibʉ kyaj 'yisraelítʉty. **10** Per ni'igʉ Dios myo'oyaampy ja mʉj'ajtʉn, windsʉ'kʉn es agujk'ajt jotkujk'ajtʉn nidʉgekyʉ di'ibáty tyuundʉp ja oybyʉ, tim jawyiin mät ja di'ibʉ israelítʉty, per nandʉ'ʉn mät ja di'ibʉ kyaj 'yisraelítʉty.

11 Mät ko ja Dios kyaj tu'ugʉ ja'ay ttseky es jatu'uk kyaj. **12** Pes di'ibáty kyaj 'yisraelítʉty, kyaj tmʉdattʉ tadtʉ Moisesʉ 'yana'amʉn. Paat� ko pyekytyundʉ, yajtukkumʉdówdʉp, per kyaj éxtʉmxyʉp tnijawʉdʉ wi'ix ja Dios t'ane'emy. Per ja israelítʉty myʉdajttʉbʉ tadtʉ ana'amʉn. Paat� ko tkamʉmʉdowdʉ ja ana'amʉn es pyojpʉtʉndʉ, yajtukkumʉdówdʉp éxtʉm ja ana'amʉn jyʉna'añ. **13** Ja ja'ay di'ibʉ jyamʉdoo'ijtypy ja Diosʉ 'yana'amʉn es kyaj tkuydyundʉ, kyaj yʉ'ʉjʉty oy wyʉ'ʉmdʉ mät ja Dios, yʉ'ʉyʉ dʉ'ʉn oy wʉ'ʉmdʉp mät ja Dios di'ibʉ kyuydyuundʉp éxtʉm ja 'yana'amʉn jyʉna'añ. **14** Pes dʉ'ʉn, ko yʉ di'ibʉ kyaj 'yisraelítʉty ttundʉ éxtʉm ja ana'amʉn jyʉna'añ, oy yʉ'ʉjʉty tkamʉdajtpʉdʉ ja Moisesʉ 'yana'amʉn, **15** ya'ijxʉdʉp ko Dios tʉ pyujtákxʉdʉ 'yana'amʉn ma yʉ wyinma'añ, esʉ jyot wyinma'añ nandʉ'ʉn dyajkʉxe'egyʉ tyʉdʉ ana'amʉn, mät ko yʉ wyinma'añty yajnidʉ'xʉp ko peky yʉ'ʉ di'ibʉ tyuundʉp es ya'oybyʉdsʉmʉp ko ttundʉ ja oybyʉ. **16** Dʉ'ʉn tyuna'añ jyata'añty ja xʉʉ ko Dios Jesukristukyujxm tpayo'oya'añ ja ja'ayʉ ayu'udsyʉbʉ jyot wyinma'añ, éxtʉm jyʉna'añ ja oybyʉ ayuk di'ibʉts ngajxwa'xypy.

Israelitʉ ja'ayʉty esʉ Diosʉ 'yana'amʉn

17 Per mij mjunaamp ko m'israelítty, es xytyukmada'aky ja Moisesu 'yana'aman, es xytyukmuj xytyukpaqadu ko mij mja'a'átyty ja Dios. **18** Mnija'ap ja Diosu tsyojkan es xywyin'íxut ja oybyu, mat ko ja Dios 'yana'aman du'an ta mdukn*i*'íxuty. **19** Mnayjya'ap ko tuy'ajtan xyñijawu wi'ix wiints xyñumo'oy xytyu'umo'oyut es wi'ix xykyujaj xykyudu'xut ja di'ibu judijtp kubi'its ku'ook, **20** es wi'ix xy'uwiij xykyajxwíjut ja di'ibu kyaj tjaygyúkudu, es wi'ix xya'uxpukut ja uña'ku'unk mat ko xymyudaty ja tuy'ajtan es ja wiji'yajtan ma Diosu 'yana'aman. **21** Pes éxtan mij mya'uxpejkypy ja wiinkputy, ¿ti ko mganayya'uxpukyuty mij ku'um? Mij mjunaamp ko kyaj nma'tsum, ¿es mma'tsp mij? **22** Du'an mjuna'añ ko kyaj nyajtugo'oyum ja pujk úkuu wyindsu'kun, ¿es myajtugeepy mij? Mij m'uxtijpy ja agojwinnáx, ¿es tii, mme'tsypy ja ooru es ja platu di'ibu ijtp agojwinnáx tsyajptugótyu? **23** Mdukmu'j mdukpátu'p ko xymyudaty ja Diosu 'yana'aman, per kyaj xykyuydyúñ, es du'an kyaj xywyindsu'ugu Dios. **24** Pes ja Diosu jyaaybyajtan du'an jyuna'añ: "Di'ibu kyaj 'yisraelítty myudugoooydyup ja Dios mat miitskyujxmuty israelítty."

25 Tuy'ajtanu'ko myajtsíky waanu ma ja myedyujk'ajtan*^{*}, mdu'unxup oynu'unan pun mguydyiimpu ja Moisesu 'yana'aman. Per pun kyaj xykyuydyúñ, du'an éxtanmxyup mgadim'yajtsjkpu waanu. **26** Es pun di'ibu kyaj 'yisraelítty es kyaj tsyíkyuty waanu, es

* **2:25** Ix Lukas 1:59.

pan kyuydyiimpy ja Diosa 'yana'aman, du'an ja Dios pyajta'agyaty éxtmxyap ta yajtsíky.
27 Di'iba pyadiimpy ja Diosa 'yana'aman oya naty kyatsíkyaty waana ma ya yedyajk'ajtan, ja'a najx dyajnigajxe'eky ko pekumuut mij ja'agyujxm ko kya*j* xykyuydyúñ ja ana'aman oy xyjamadajtpa kuxja'ay es mjatsiky'ajtpa waana.
28 Kyaj nikajxy ja ja'ay 'yisraelitu'atta ko yajtsíky waana ma ya yedyajk'ajtan esa ijxwuman wyumut ma nini'x, **29** ja'agyujxm ja ja'ay tay'ajtan 'yisraelitu'atta pan wi'ix ja 'yaa jyótaty, pan ijxwuman myadajttap di'iba ja Espíritu Santa pajtákxudap, kya*j* tyimja'agyujxmaty wi'ix ja ana'aman jyuna'añ. Pan pan myadajtypy ja ijxwuman 'yaajóty jyodoty, yu'a du'an ja Dios myujja'ap, kya*j* yu'adya ja'ayaty.

3

1 Pes, ¿ti muj'ajtan myadajtypy ko n'israelitu'ajtan? ¿Myadajtypy ja Dios waana ni'igaba kunu'xan mat yu'ajtaty? ¿Tii myadajtypy ja muj'ajtan ko nyajtsukam waana? **2** Ja'a. Otyim wi'ix tsooty. Pes ja jawyiimba, Dios tyukmu'awdajta mat ja israelitu ja'ayaty es myoooydya ja Diosa kyaum ayuk. **3** Tay'ajtan ko nimay yu'ajtaty kya*j* tkuydyuunda. ¿Tii mbaqat njunaq'anam ko mat yu'a ja Dios kya*j* tnakykyuydyuna'añ di'iba kyajx? **4** ¡Ni wi'ix tsoo du'an ngawinma'añbyátum! Oy nidagekya ja ja'ayaty jya"andákpadu, Dios ni naq'a du'an tkatúñ. Extm jyuna'añ ja Diosa jyaaybyajta:
 Ñija'adap ja ja'ayaty ko 'yawa'kap di'iba mgajxypy,

kyaj pán jyəna'ənət ko kyaj xypyayo'oy təy'ajtən məət.

⁵ Per pən yə n'axək'ajtən'ajtəm nya'iixəm ko Dios tyiimpy ja təy'ajtən, ¿wi'ix njəna'ənəm? ¿Tii mbaat njəna'ənəm ko kyaj Dios ttuñ di'ibə kyaj pyaadyəty ko xytyukkumədo'omə? (Də'hənəts ngajxy éxtəm naagəty kyajxtə.) ⁶ Ni wi'ix tssoo mbaat də'un ngajəna'ənəm. Ja'a ko pən ja Dios kyaj ttuñ éxtəm pyaadyəty, ¿wi'ix mbaat ttukkumədoy ja naxwíñədu ja'ayəty?

⁷ Pən əjtsə də'un andakp es ñigəxə'ugət ko Dios tyiimpy kyajxypy ja təy'ajtən esə də'unə ja'ay ni'igə oy ja Dios t'awdáttə, ¿wi'ix mbaadə Dios xytyədyúñəts éxtəmə pojpu ja'ayən? ⁸ ¿Ti ko ngajəna'ənəm?: “N'oktu'unəm ja axənkəpə es də'un pyədsūmat oy.” Tam nəagədyə ja'ay xyñiwaqəmbətyəts nanatəkə kots nduk'əxpekyə tyəqədu. ¡Wa'an ja Dios ttəydyúñəty éxtəm ñitükəty!

Nidəgekyə udsajtəm ja peky xytyukka'am

⁹ Pes, ¿ti mbaat njəna'ənəm ko n'israelitə'ajtəm? ¿Mbaat n'oybyədsə'uməm mət ja Dios kədiinəm ja di'ibə kyaj 'yisraelítəty? ¡Ni wi'ix tsso! Pes tə nduk'ixtə ko di'ibáty israelítəty es di'ibáty kyaj 'yisraelítəty, nimajtsk pékyəty xymyəmadákəm ja pojpu. ¹⁰ Tyəqədu də'un di'ibə myadyakypy ja Diosə jyaaybyajtən ko jyəna'añ:

Kyaj jaa ni tu'ugə ja'ay di'ibə jiky'ajtp təy'ajtən məət,

¹¹ kyaj jaa di'ibə wyinmə'añ'ajtypy ja Dios es tkuy-dyuna'əñ di'ibə tsyejpy ja Dios.

¹² Nidəgekyə ja'ayəty jyədittə wiink nə'u wiink tu'u es tə ñayyajtəgoyədu.

Kyaj jaa pán di'ibə tyiimpy ja oybyə,

ni je'eyu tu'uk.

¹³ Ma yo'kjúttty pyudsemy ja axuk ayuk,
éxtum pyudsemy ja xu'kunu axukpu ma yu o'kpu
di'ibu tu mya'tnu ko nya"awátsum ma 'yity,
muduu ya'anuty 'yanda'aktu.

Yu 'yayuk du'un éxtum ja awa'andsu'añu xyuwat.

¹⁴ Yu 'yaau ujts mut ja ko'oygyajxy
tsuqatsykyubétypyu.

¹⁵ Kyaj tpekyjyáwudu ko yajja'ay'ooktu;

¹⁶ es oytyim maaty ñujxtu,
yajka'adup ja ayo'on esu tago'oyun mut ja wi-
inkputy,

¹⁷ es je'eyu t'uxta'aydyu ja tsip.

¹⁸ Kyaj Dios ttsu'ugudu.

¹⁹ Mugu'ugíttty, tugekyu di'ibu wu'amp
jaqaybyéty ma ja Diosu jyaaybyajtu, myadyakypy
punuuty ijttup ana'amun patku'uy, es du'un amoñu
'yittut nidugekyu ja'ay ko Dios pyayo'oyudtu
ja'agyujxm ko tijaty ttuun tkajxtu. ²⁰ Paqaty ni puan
kyawe'emy oy mut ja Dios mut ko tjakuydyuna'añ
ja 'yana'amun. Pes ja Diosu 'yana'amun ja'a
tyiimpy es xyajnidu'xum ko udsajtum situy
pojpuja'ay'ajtum.

Mubujkungyujxm yajpaada'añ ja nitsokun

²¹ Per tyamu Dios tu xytyuk'ijxum wi'ix oy
nwu'amum mut ja Dios kyaj ana'amungyujxm.
Ñikajxpejtypy yu'u ja Moisesu 'yana'amun es ja
Diosu kyugajxputy, ²² mut ko oy wyu'umdu mut ja
Dios nidugekyu di'ibáty myubujktup ja Jesukristu
éxtum Yajnitsókpu. Kyaj win'ixy wingexy tku-
peky. Oy yu'ujuty ja israelítuty o kyaj yu'ujuty,
²³ ti'igyu yu'u, mut ko nidugekyu tu pyekytyundu

es du'un ta tmujagamga'aktu ja Dios. 24 Pera Dios, ma yu myuj may'ajtun di'ibu ja'ay tu'unxup, ñayajk ja Jesukristu éxtumu windsu'kun es oy nwu'umum mut ja Dios. 25 Pes ja Dios yajk ja Jesukristu es ttam dyóku ja ñe'pyñ ma ja kruuzun es du'un tkubat tkumudówu nidugekyu ja naxwíñudu ja'ayudyu pyojpu. Es ko n'axájum ja Jesukristu éxtumu Yajnjitsókpu, Dios jyo'odsup ja nbojpu'ajtum. Yu Je-sukristu wyindsu'kun ya'ijxup ko Dios ttuñ mut ja tuy'ajtun ko oy nwu'umum ja'a muut. Ma'xtujkun muut xytyukninajxum ja pojpu di'ibu naty ta ndu'unum. 26 Dios yajnide'xypy es tyimpy mut ja tuy'ajtun ko oy wye'emy mut ja ja'ay di'ibu myubujktup ja Jesus.

27 Pun du'un, ¿ma net ja ja'ayudyu myuj pyáttunu? ¡Ni ma! ¿Tigyu'jxm? Ja'agyujxm ko ja'ay wyu'umudu oy mut ja Dios ko tmubukutu ja Jesukristu, es kyaj ja'agyujxm ko tkuydyundu ja ana'amun. 28 Du'un yajnijáwu ko mubujkungyujxm ja ja'ay oy wyu'umudu mut ja Dios es kyaj jya'agyujxmuty wi'ix ja ana'amun jyuna'añ.

29 ¿Ti israelitu ja'ayudyu je'eyu ja Dios ja'ay'ajtup? ¿Ti kyaj nandu'un ja Dios tja'ay'áty púnaty kyaj 'yisraelítuty? Nandu'un di'ibu kyaj 'yisraelítuty. 30 Pes ta ti'igyu je'eyu Dios, es yu'u myuwtwe'empy oy mut yu israelítuty di'ibáty myubujktup ja Jesukristu, es nandu'un oy wye'emy mut ja di'ibáty kyaj 'yisraelítuty di'ibáty nandu'un myubujktup ja Jesukristu. 31 Punu du'un, ¿njo'tsum ja ana'amun ko n'axájum ja Jesukristu? ¡Ni wi'ix tsoo! Ni'igu du'un n'aktimnikajxpajtum ko oy ja ana'amun.

4

Di'ib Abraan oj dyaky éxtum ijxpajtun

¹ ¿Wi'ix dñ'un ko yu n'apteety'ajtam Abrāan oj wye'emy oy mat ja Dios? ² Pán oy wye'emy mat yu'ugyujxm yu oybyu tyu'unan, pes myudajtypy wi'ix tsoo myu pyaqadut. Per tim tuy'ajtan ko kyaj tmudaty ti muut myu pyaqadut Dios wyindum. ³ Pes ja Dios jyaaybyajtan jyuna'añ: "Abraan myubujk ja Dios, es paaty oj oy wye'emy mat ja Dios." ⁴ Nnija'am ko yu tuumbu pátup ja myuju'uñ di'ibu tu tnidúñ, kyaj dñ'un yajmo'oy éxtum may'ajtan. ⁵ Ni'igü, ja ja'ay di'ibu ja Dios myubujktup, ja Dios di'ibu kyaj tpekyupyujta'aky ja pekyjya'ayu, Dios oy wye'emy mat tadtu ja'ayu ja'agyujxm ko myubukudu. ⁶ Tyaqadu dñ'un di'ibu Davit jünán ko jotkujk ja ja'ay pán oy wa'amp mädu Dios myubujkangyujxm es kyaj jya'agyujxmty di'ibu ja ja'ay tyiimp. ⁷ Du'unu Davit jyunañ: Jotkujk di'ibátyu Dios tu mya'xu ja pyojpu, di'ibáty yajninajxp ja pyeky, ⁸ jotkujk di'ibáty ja Dios kyaj pyajta'agyu éxtum pojpu ja'ayu.

⁹ ¿Tii yu tyadu jotkujk'ajtan yu'uyu yajmo'oyaamp ja di'ibáty tu yajtsúktu waanu ma yu yedyujk'ajtan, o nandu'un yajmo'oyándup di'ibáty kyaj tsyíkyu? Pes nan yajmo'oyándup di'ibáty myubujktup ja Dios oy kyatsiky'ajtpudu. Mat ko tu n'okmadyákambu éxtum ja Dios jyaaybyajtan jyuna'añ ko mat ko Abrāan tmubejky ja Dios, paaty oj oy wye'emy mat ja Dios. ¹⁰ ¿Per na'q dñ'unu Abrāan oj wye'emy oy mat ja Dios? ¿Tii ma naty tu yajtsíkyu, o ma naty kyajnu?

Kyaj 'yókəty, jaa mä naty kyajnäm yajtsíky. **11** Pes jawyiinä Abräan tmäbejky ko Dios tkuydyuna'añ di'ibä naty tu twanda'aky, päädyä Abräan oy wye'emy mät ja Dios. Es extä óknämä dä'un ja Dios t'anmäqay ja Abräan es yajtsükät waanä éxtämä ijxwü'umän ko Abräanä naty oy oj wye'emy mät ja Dios. Päätä mbaat njuna'añäm ko yä Abräan yä'ü dä'unä 'yaptujkäty nidügekyä di'ibäty myubujktüp ja Dios oyä naty kyayajtsujkpä. **12** Esä Abräan nandä'un 'yaptujk'ätädu nidügekyä israelítäty di'ibätyä naty tu yajtsükä waanä es nandä'un myubujktüp ja Dios éxtämä Abräan tmäbejky mä naty kyayajtsíkyñäm.

Mubujkungyäjxm kya'pxy ja wandakän

13 Pes ja Dios tyukwändak ja Abräan es ja tyäump 'yaqädsäty ja naxwíñädä di'ibä yajmo'oyändäp éxtämä kyuma'añäty. Pes dä'unä tyäadä yajwandäky kyaj jya'ajäty mät ko Abräanä naty tu tkuydyúñ ja ana'amän, ja'a dä'un mät ko tmäbejky ja Dios. Päätä oy wye'emy oy mät ja Dios. **14** Pes pän ja Dios tu naty twanda'aky ja kyunu'xäñ yä'uyä mät di'ibäty kyuydyuundäp ja 'yana'amän, pes ja Diosä wyandakän ni tiixyäp tkatsooty, mät ko ni pän mbaat tkakuydyúñ, es nanägoobä nmäbujkämxyäp. **15** Pes ja di'ibäty kyaj tkuydyundä ja ana'amän, pátüp ja tyäydyu'unämä Dios; es mä kyaj jyaaty ja ana'amän, kyaj mbaat yajpekymyo'oydyä ja'agyäjxm ko tkakuydyundä.

16 Es dä'un xytyuk'ijxäm ko nmädajtäm ja wändakän di'ibä Dios myooy ja Abräan ja'agyäjxm ko nmäbujkäm ja Dios éxtämä Abräan tmäbejky. Dios xykyunu'xäm namay'ajtan, kyaj

yu'uyuty je'eyu di'ibu yajmooydyu ja ana'amun. Paqaty mbqat njuna'qanu ko Abraqan yu'u du'un aptujk mq nidugekyu di'ibu myabujktup ja Dios. **17** Tyqadu du'un di'ibu myadyakupy ja Diosu jyaaybyajtun: “Ujtsus mij tu nbujta'aky éxtumu u'unkteety mq may ja naxwíñuda.” Esu tyqadu wundakun tsobatp mt ko Dios ku'um pyujták, ja Dios di'ibu yajjikypyejkupy ja o'kputy es tkojy di'ibu kyajnum 'ity.

18 Es oy kyuxe'ky ko kyaj mbyqaduty, Abraqan myabujk ja Dios es du'un 'yaptujk'átudu mayñaxwíñuda. Du'un éxtum ja Diosu naty tu 'yanu'umxuty: “Yu mduump m'quadsuty jyantsymyáyu.” **19** Abraqan myabujk ko Diosu naty tkuydyuna'añ yu wyandakun oy ja Abraqanu naty tmudajnuu mugo'px jumujtun es jyu'aqunup ko kyaj 'yok'u'unkpátnut, mt ko mujju'ayñu ni'igu mt ja ñudo'oxy Saaru. **20** Abraqan kyaj oj tmu'amajtsk tmujotmajtskuu di'ibu Dios wyundak, waanu ni'igu t'aktimmubejky es oj ja Dios tmujjáwu. **21** Pesu Abraqan tim tuy'ajtunu naty tmudaty ko mt ja myuk'ajtunu Dios kyuydyunaambyu naty di'ibu wyandak. **22** Paqadyu Dios oj oy wye'emy mt ja Abraqan ja'agyuujxm ko tmubejky.

23 Ko ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ: “Abraqan myabujk ja Dios, es paqaty oj oy wye'emy mt ja Dios”, tyaadu kyaj oj yajkuxja'ay mt yu'uyu Abraqan; **24** yajkuxja'ay nandu'un mt udsajtumgyuujxm di'ibu nmubujkum ja Dios di'ibu yajjikypyujk ja Nindsun'ajtum Jesukristu ko 'ye'ky. Paqaty nandu'un udsajtum nwu'umum oy mt ja Dios. **25** Jesús yajkuyajk es 'yoogut mt udsajtum

nbojpa'ajtäm, es óknäm jyikupyejky es dä'än oy nwü'umüüm mät ja Dios.

5

¹ Es mät ko oy nwü'umüüm mät ja Dios ja'agyüjxm ko nmüabüjkäm, agujk jotkujk n'ijtäm mät ja Dios Jesukristükyüjxm. ² Es mädu tyädu myay'ajtämüü Jesukristü oy xyajpuudsüüümüüm mät ja Dios mät ko n'axájäm éxtämü Yajnitsókpü, nxondákäm tyam mät ko Jesukristü xymyutnäjxa'anüüm es n'ijtäm Dios wyindum. ³ Es kyaj yü'üjüty je'eyü ndukxonräkäm ja ayo'on, yü'ü xymyo'oyüüm ja ma'xtujkün; ⁴ es ko nmümadákäm ja ayo'on mät ja ma'xtujkün, nwü'umüüm oy mät ja Dios; es ko nwü'um oy mät ja Dios, jotkujk n'awijx njüp'ijxäm ja xüü ko Kristü myínüt; ⁵ es ko jotkujk n'awijx njüp'ijxäm ko Kristü myínüt, nnija'äm ko kyajü Dios xywyin'üünum, ja'a ko Espíritü Santükyüjxm ja tsyöjkün tpüjtäky mä njot'ajt nwinma'äñ'ajtäm.

⁶ Pes mä naty tü nnitügo'oyenü mät ja pojpu es ni wi'ix tsoo mbaät nganayyajnitsökäm üdsajtäm kü'umäty, net ja Jesukristü 'ye'ky mät ja'agyüjxmü pojpu ja'ayüty ko myiiñ jyajty ja tiempü di'ibü Dios tü tpüjta'aky. ⁷ Du'än ja jtp ko tu'ugü ja'ay tku'eeky jatu'ugü ja'ay di'ibü jiky'ajtp tuy'ajtäm määt. Wa'anü da es jantsy apenü yajpaädat pän tku'oogät tu'ugü oyjya'aybyü. ⁸ Perü Dios xytyuk'ijxäm ko ni'igü xytsojükäm, mät ko Jesukristü oj xykyu'o'käm mäanüümü naty nbojpuja'ay'ajtäm. ⁹ Es mät ko Jesús tteemy dyejky ja ñe'pyñ mä ja kruuz esü

du'an oy ta nwa'mam mat ja Dios, waanu ni'igu
 xyajnitso'oga'anam ma ja tuydyu'unan di'ibu
 Dios myo'oyaampy ja pojpu ja'ayuty. **10** Ja'a
 ko maqanam naty nnaymyudsip'ajtum muda
 Dios, Dios xypyujtakum agujk jotkujk mat yu'u
 ku'am mat ko 'ye'ky ja 'yU'unk Jesukristu, waanu
 ni'igu tyam xyajnitso'oga'anam mat ko Jesús
 jyiky'aty es tyam n'ijtum agujk jotkujk mat yu'u.
11 Per kyaj yu'uyudu tyaqadu je'eyu, nandu'un
 n'ijtum xi'iky xoñ mat ko Dios xypyujtakum
 éxtumu myutnaymyaayabu mat ja'agyujxm
 di'ibu ja Nindun'ajtum Jesukristu tuñ mat
 udsajtumguyujxm.

Adán esu Kristu

12 Du'un éxtum tu'uk je'eyu ja ja'ay kyaj
 tmamudooy ja Dios es muda tyaqadu pojpu kyujxm
 tsyondaky ja o'kun, pauty nidugekyu ja ja'ayuty
 'yooktu, mat ko nidugekyu pyojputuundu. **13** Mat
 ko kyajnu'm ja Moisés t'axaju ja Diosu 'yana'amun,
 taa natyu pojputy ya naxwiiñ. Per kyaju ja'ay
 tkakuydyundu ja ana'amun ma ana'amun
 kya'ity. **14** Per oy jyadu'unuty, o'ktu ja ja'ay
 ko Adán jyiky'ajty extu ko ja Moisés t'axaju ja
 ana'amun, oy tkakuydyuundu tu'ugu ana'amun
 éxtumu ja ana'amun di'ibu yajmooy ja Adán, di'ibu
 yajtukmu'ijxkijxyu ja di'ibu minaqamp.

15 Per kyaj tyi'iguty, mat ko ja may'ajtun di'ibu
 Diosu ja'ay tyuunap, kyaj dyu'unuty éxtumu ja
 peky di'ibu ja Adán tyuun, per ni'igu myujuty
 ja may'ajtun di'ibu Dios tyuun Jesukristukyujxm
 esa du'un mayjya'ay ttuk'óyuduu. **16** Jatuk peky
 wi'ix ko kyaj tyi'iguty ja may'ajtun di'ibu Dios

tyiimpy mud ja'ayty es ja peky di'ibu Adán tyuun. Mat ko tu'ugu ja'ay pyekyky'a'y, nidageky ja'ay wu'md pekyoty; es ko mayjya'ay ni'igu pyekytyuundu, net jatu'ugu yedyjk myiiñ di'ibu mat ja'agyujxm ja'ay oy wu'md mat ja Dios. **17** Nidageky ja'ay 'yooktu mat ko tu'ugu yedyjk pyekytyuuñ, per ni'igu maj ja may'ajtan di'ibu Dios tyiimpy mud ja'ayty, namay'ajtangyujxm wu'md oy mat ja Dios es tmudatt ja jiky'ajtan winu xuu winu tiempu mat yu'uy tu'ugu ja'ay, Jesukristu.

18 Pes éxtam Dios tpekymyooy nidageky ja'ay ja'agyujxm ko tu'ugu yedyjk pyekytyuuñ, nandu'an ko jatu'ugu yedyjk tay'ajtan ttuuñ, du'an mbaat ja ja'ay oy wu'md mat ja Dios es tmudatt ja jiky'ajtan winu xuu winu tiempu. **19** Mat ko éxtam mayjya'ay pyekytyundu ja'agyujxm ko tu'ugu ja'ay ja Dios tkakajxykyupejky, nandu'an mayjya'ay wu'md oy mat ja Dios ja'agyujxm ko jatu'ugu yedyjk ja Dios tkakajxykyupejky.

20 Ko Dios tmooy ja Moisés ja ana'aman, ni'igu ja'ay ttunandu ja pojpu. Es ko oj myaj myayu ja pojpu, ni'igu oj myaj myayu ja may'ajtan di'ibu Dios tyiimpy mat ja ja'ayty. **21** Es du'an éxtam pojpu'kyujxm ja'ay 'yooktu, nandu'an myajtak'adu'utsy ja Dios myay'ajtan ko ja'ay oy wye'emy mat ja Dios es yajmo'oydyut ja jiky'ajtan winu xuu winu tiempu Nindsan'ajtam Jesukristukyujxm.

Eeky ma ja peky; jiiky ma ja Kristu

¹ Pes, ¿ti net ndu'unm? ¿Tii n'akpojphtu'unm es du'un ja Dios xytyu'unxm waana ni'iga ja may'ajtuna? ² ¡Ni wi'ix tsoo! Du'un n'ijtam éxtam o'kpu ma ja peky. Pes, ¿wi'ix mbaat ya o'kpu pyojphtuñ? ³ ¿Ti kyaj xyñijawuda miidsuty ko ndi'igum mat ja Jesukristu ko nnabajtam, nandu'un ndi'igum ja'a mat ko 'ye'ky? ⁴ Ko nnabajtam, du'un n'ijtam éxtam ti'iga n'o'kum mada Kristu es ti'iga mat nnaxtujkum, es du'un éxtam Kristu jyikypyejky Dios Teety myu'ajtungyujxm, nandu'un njiky'ataquñam wa'ats, kyaj n'okjiky'ajtuñat axuak éxtam ijtyan.

⁵ Mat ko pun tu n'o'kum ti'iga mat ya'u, ti'iga mat ya'u njikypyujkum. ⁶ Es ko n'ijtam éxtam n'o'kum ti'iga mat ja Jesukristu ma ja kruuz, ja'agyujxma du'un n'ijtam es nganakypyekytyu'unm, kyaj ja pojpu nnakymyudu'unm éxtam ja ja'aya wyindsuñ tmaduñ. ⁷ Ja'a ko ma pun 'yeeky, ta tnike'eky ja pojpu. ⁸ Es mat ko tu n'o'kum ti'iga mat ja Jesukristu, n'okmabujkum ko nandu'un njiky'ajtam mat ya'u ti'iga. ⁹ Nnija'ñam ko Jesukristu tu jyikypyeky, ni na'a kyanaky'ooga'añ, kyaj ja o'kun ja mek'ajtun t'okmadajnu es myu'mada'agudtu. ¹⁰ Pesu Jesukristu 'ye'ky je'eya tugekya wina xuu wina tiempa es tkabejty tkumadooy tugekya ja naxwíñuda ja'ayudya pyojphuty, es tyam jyiky'aty ja Dios 'yoy'ajtungyujxm. ¹¹ Nandu'un nayjyáwuda miits éxtam o'kpu ty ma ja pojpu, es du'un éxtam tu mjikypykta ti'iga mat ja Jesukristu

es xymyädúndät ja Dios.

12 Katä miits mnayyákädät es ja pojpu m'awindumbákuädät es mdukmänäjxädät ja jiky'ajtänä axäukpu. **13** Katä xyajtúndät yä mnini'x mgäbajkäty éxtamä tyuumbajn ja ka'oybyä es du'än mduktúndädät ja pojpu. Nik oy naygyäkädä amumdu'uk jot maä Dios éxtamä di'ibáty tu jykypyäktä, es yajtúndät mnini'x mgäbajkäty éxtamä ja Diosä tyuumbajn, es du'än mduktúndädät di'ibä yä'u tsyejpy. **14** Mat ko ja pojpu kyaj xywyindsän'attät miidsäty, mat ko miidsäty kyajpu ana'amän mya'ítädä, yä'u sitäy ja Diosä myay'ajtän.

Pänaty myäduundäp ja ka'oybyä

15 Pes mat ko tyam n'ijtäm mädä Diosä myay'ajtän es kyajpu ana'amän xyñakyya'ijtam, ¿ti net n'aktu'unäm? ¿Tii n'akpojpätu'unäm? ¡Ni wi'ix tsoo! **16** Pes jaygyúkädä miidsäty. N'okpäjtákäm éxtam tu'ugä ijxpajtän. Ko pän ñayyákädät tmädúndät jatu'ugä ja'ay, pes tuumbä'ajtäbu tadä ja'ay. Nandä'unä du'än miidsäty, pän mbanäjxtäp ja pojpu éxtam ja ka'oybyä ttseky, pes yä'u mduumbä'ajtädäp ja ka'oybyä. Per pän mduundäp miidsäty di'ibä ja Dios tsyejpy, mDiosmäduundäp miidsäty. Pän mmäduundäp ja ka'oybyä, mbátädäp ja o'kän. Per pän mmäduundäp ja Dios, mjiky'attäp tuy'ajtän mat. **17** Per yajja'aygyädákp ja Dios, mat ko oy miidsäty tuyuundäp mduumbä'átädä ja ka'oybyä es xytyuundä ja peky, tyam tu xy'axájädä ja uxpäjkän di'ibä myajmooydyä es mguydyuundäp mat winä mjoy éxtam ja Diosä myäduumbäty. **18** Mbaäat

njana'qanum ko mä miidsäty oj myajpekymya'xtä, net oj mnaybyüjtä'agüdä Diosä myüduumbäty es dä'un mjiky'ätta tay'ajtan määt. ¹⁹ Kajxpädsä dä'un wa'ats esäts oytyim pänäty xyjaygyükädäts. Täayüp miits mnaygyüyajkädä mä ja axük'ajtan es ja pojpu éxtämä ka'oybyä myüduumbä, es mjiky'ajttä axäak; per tyam nayyákädä amumdu'uk jot mä Dios éxtämä myüduumbäty, es mjiky'ätta tay'ajtan määt, dä'un éxtämä Dios ttseky.

²⁰ Ko miidsäty ijty mduumbä'ätädä ka'oybyä es mduktünädä ja axäakpä, ni xykyatuundä kwentä di'ibä naty oy. ²¹ Pes, ñti mbäjk mbattä mä tadä jiky'ajtanä axäakpä?, ko extä mdsoydyuundäp ko xyjamyatsta. Pesä tyaadä dä'umbä jiky'ajtan yajmiimpy ja o'käñ. ²² Per ta miits myajpekymya'xtä es ta myajpüjtä'aktä Dios mäduumbäty. Es mat ko ta mnayyákädä amumdu'uk jot es mjiky'ätta éxtäm ja Dios ttseky, yä'ä mmo'oyadäp ja jiky'ajtanä winä xää winä tiempä. ²³ Pes ya pojpu sitäy yajkypy ja mäju'uñ, esä tadä mäju'uñ ya'ä dä'un ja o'käñ; per Dios nadä'äñä dyaky ja jiky'ajtanä winä xää winä tiempä mat ja'agyüjxm Nindsän'ajtam Jesukristä.

7

Kasaqadä ja'ayäty éxtämä ijxpajtan

¹ Mägu'ugítäty, miidsäty yajxón xyñijawädä ja Diosä 'yana'amäñ. Mnija'ädäp ko ja ana'amäñ je'eyä dyajkutïky mä ja'ayäñ mäqanäm jyiky'aty ja ja'ay.

² N'okpajtákum, də'ün ja ana'amən jyuna'añ ko tu'ugə kasaqədu toxytyujk ti'igyə 'yity mədu ña'ay məqənam ja ña'ay 'yakjiky'aty; per pən o'kp ja ña'ay, wə'ump awə'atstum ja toxytyujk es tpáku ja wiinkpə yedyujk. ³ Paaty, pənu tyadə toxytyujk nayyajkəp mət jatu'ugə wiinkpə yedyujk məqənam 'yakjiky'aty ja ña'ay, yajtugeepy ja pəjk úkənu wyindsə'kən; per pən o'kp ja ña'ay, kyaj dyajtugóy ja pəjk úkənu wyindsə'kən ko wiinkpə yedyujk tpeky.

⁴ Nandə'ün miits məgu'ugítaty, də'ün miits m'ittə éxtəmxyəp m'oooktə mə ja ana'amən es mdi'igyədat mət jatu'ukpə, ja'a njəna'anəm mədu Kristə di'ibə jikypyujk ko 'yok'e'ky. Də'ün ttuuñ es njiky'ajtəm də'ün éxtəmu Dios ttseky. ⁵ Mət ko məqənamə naty ndu'unəm di'ibə nnini'x'ajt ngubajk'ajtəm tsyejpy, net ja ana'amən oj xyjot'yujxəm ko pojpə yə'ə di'ibə naty ndu'unəm, es ana'aməngyəjxm ja pojpə je'eyə ni'igə oj xy'aktuktunə'anəm ja axəukpə es xytyuknimi'inəm ja o'kən mət ko də'ün n'adútsəm. ⁶ Per tyam, mət ko tə n'o'kəm mət ja Jesukristə es tə n'awə'atspədsə'umənə mə tadə ana'amən, kyaj nnakymyədu'unəm ja Dios mət yə'ə ko nguydyuna'anəm ja ana'amən jaybyety, nmədu'unəm ja Dios mət ja njot'ajt nwinmə'añ'ajtəm éxtəm ja Espíritə Santə xytyukni'ijxəm.

Peky di'ibə ijtp mə wjən

⁷ Pes, ḡmbaät njəna'anəm ko ja ana'amən yə'əjəty ja pojpə? jNi wi'ix tsoo! Tadə ana'aməndə də'ün tə xytyuknijawə ti dən

pojpu'ajtp. Kooxyubu tada ana'aman ta
 kyajuna'añ: "Katu xy'adseky di'ibu wiinkpu
 jya'a'ajtypy", kyajxyputs uj ta nnijawu ko
 du'un pyojopty ko ndsojkum di'ibu wiinkpu
 myudajttp. ⁸ Per kots ta nnijawu ja ana'aman, ja
 pojputs ta xymyo'oy tugekyu otyim di'ibu axuk
 winma'añuty. Pes ko ja ana'aman kya'ity, kyaj ja
 pojpu ti mek'ajtuñ tmedaty. ⁹ Ijt tu'ugu tiempu
 mats njiky'ajty ni nganija'ajuts ja ana'aman.
 Per kots oj nnijawu ja ana'aman, net ja peky
 xytyuk'adsejkyuts ja axuk'ajtuñ esuts xyajwe'emy
 éxtamxyyputs n'eeky. ¹⁰ Ja ana'aman di'ibu Dios
 yajwu'um es uj nnijawu wi'ixuts njiky'atat winu
 xuu winu tiempu, mat ja'agyujxm ja ana'aman uj
 nyajpujta'agyuts esuts nbaqadat ja tyudyu'unanu
 Dios. ¹¹ Mat ja'agyujxm ja ana'aman ja pojpu
 tpaty wi'ixuts xywyin'uunat esuts uj xyajwe'emy
 éxtamxyyputs eeky n'ity.

¹² Tyaqadu du'un xytyuk'ijxum ko tyadu
 ana'aman tyuy'ajtuñuty, wya'adsuty es 'yóyuty.
¹³ ¿Per tii, kyaj du'un jyaty ko di'ibu du'un oy ta
 tyugatsy axuk es tuts xya'eeky? ¡Ni wi'ix tsoo!
 Ja pojpu du'un di'ibuts ta xya'eeky, es mat yu
 ana'aman xytyuknija'ajuts ti den ja pojpu, mat ko
 ma yu ana'aman yajnjawu ko jyantsy'axuugudyu
 tada pojpu.

¹⁴ Nnija'am ko tada ana'aman yu'u yajk ja
 Dios, per pekyjya'ayuts uj, du'unuts uj n'ity
 pekyoty éxtam tu'ugu ja'ay di'ibu niteeky 'yity.
¹⁵ Kyajts nnijawu pan tits xyajtp; kyajts nduñ
 di'ibuts ndsejpy, ni'iguts nduñ di'ibuts kyaj
 njatuna'añ. ¹⁶ Per pan ndiimbyuts ja di'ibuts kyaj

njatuna'añ, n'uxkajpyats ko yu tada ana'amán 'yóyaty. ¹⁷ Es du'an kyaj nnaky'ujtsaty di'ibu kyaj tmumadoy ja Diosu 'yana'amán, ja'a du'an ja pojpa di'ibu dan ijtp ma ujan. ¹⁸ Nnija'abuts yajxón ko ma ujan, pojpa ja'ay, kyaj ni ti di'ibu oy, ja'a ko njatunaambyats di'ibu dan oy, per kyajts nmumada'aky. ¹⁹ Maqaxyap jyapaqadyaty ndúnuaduts ja oybyu éxtumts njadsekyuun, ni'iguts n'aktúñ ja axuakpu di'ibuts kyaja'ijty njatuna'añ. ²⁰ Paqaty kyaju dan 'yuujtsaty di'ibu dan tyiimpy ja axuakpu, yu pojpa dan di'ibu ijtp ma ujan, yu'u dan tyiimpy ja axuakpu.

²¹ Di'ibuts xyajtjp, ko njatuna'añuts di'ibu oy, per jam ja pojpa mats uj. ²² Yu njot nwinma'añuts kyupejkypy amumdu'uk jot ko 'yóyaty ko ja Diosu 'yana'amán jyuna'añ di'ibuts ndúnuap, ²³ per taa mats uj n'ity tu'uk di'ibuts xymyudsip'ajtp. Yu pojpa yu'uts xytyuknimiimp ja axuk winma'añ, esu tyaqadu tsyiptundu di'ibuts uj nnija'ap di'ibu oy, es du'unuts xymyudaty éxtumts tsimyjya'ayuun, es xytyukmudúñuts agwanu ja pojpu.

²⁴ ¡Puroobu uj mat yu'ugyujxm tugekyu tyaqadu! ¿Pánts xyajnitso'ogap ma tyadu nini'x di'ibu ta yajtuknikajxpéty ja o'kanu? ²⁵ Yajja'aygyudsákp ja Dios ko jyaaty ja nitsokun mat yu'ugyujxm Nindsuñ'ajtum Jesukristu. Pes du'unuts uj n'ity: Nwinma'añgyujxmts uj njatseky es uj ndúnuet di'ibu Dios 'yoyjya'ap, per ja pojpa di'ibu ijtp mats uju nnini'x, ja'ats uj xyajpekytyuump.

8

Jiky'ajtu Espíritu Santukyujxm

¹ Pes du'un di'ibáty ja'a'ajtdap ja Jesukristu, kyaj 'yawijxty ni ti taydyu'unan, ² mat ko ja Espíritu Santu di'ibu yajkypy ja jiky'ajtan ja'agyjxm ko ti'igyu n'ijtm madu Jesukristu, ta xyajnitsókm es kyaj nnaky'ijtm maq ja pojpu es ja o'kun. ³ Tu ja Dios ttuñ di'ibu ja ana'aman kyaj mbaqat oj ttuñ, ja'a ko naty ja myuk'ajtan kyujnákty ko ja ja'ay ttundu di'ibu ñini'x kyubajk tsyojktp. Paaty ja Diosu 'yU'unk tkejxy es ya'ijxy éxtm pekyjya'ay es twindsu'kun'átt ja ja'ay pyojpukyujxm, es du'un dyajtugooy ja pojpu myuk'ajtan di'ibu naty maq udsajtmgyujxm

⁴ Es mat ko du'un ttuuñ, oj tkuydyúñ mat udsajtmgyujxm tageky di'ibu ja ana'aman xytyuk'ana'amum, es tyam njiky'ajtm éxtm ja Espíritu Santu xytyukni'ijxm, kyaj nnakyjyiky'ajtm éxtm ttseky ja nnini'x'ajtm ngubajk'ajtm.

⁵ Pes di'ibáty nayyajkudap mat ja di'ibu ñini'x kyubajk tsyejpy, yu'u je'ey wyinmaqaydy di'ibu ñini'x kyubajk tsyejpy; per di'ibu nayyajkudap maq Espíritu Santu, yu'u je'ey wyinmaqaydy di'ibu Espíritu Santu tsyejpy. ⁶ Di'ibáty nayyajkudap mat ja di'ibu ñini'x kyubajk tsyejpy, tyadu ja'ayuty pátudap ja o'kun. Per di'ibáty nayyajkudap maq yu Espíritu Santu, tyadu ja'ayuty pátudap ja jotkujk'ajtan es ja jiky'ajtan winu xuu winu tiempu.

⁷ Di'ibu nayyajkudap maq yu di'ibu ñini'x kyubajk tsyejpy, myudsip'ajttp ja Dios, mat ko ni tkatsoktu es ni mbaqat tkapadundu ja Diosu 'yana'amun.

⁸ Paaty di'ibu jiky'ajttp éxtm ttsoktu ja ñini'x kyubajkuty, ni na'q mbaat kyatukjotkuda'agudu

Dios.

⁹ Per kom ja Espíritu Santo ijtp mā miidsuty, kyaj mnakyjyiky'attu éxtum ja mnini'x mgubajku tsyojkun, je'eyu dū'un m'akjiky'attu ti'igyu māt ja Diosu Jya'ajun. Pes di'ibáty kyaj tmudattu ja Jesukristu Jya'ajun, kyaj yu'u jya'a'átudu Jesukristu. ¹⁰ Pán m'ijttap ti'igyu māt ja Kristu, oy 'yoogat ja mnini'xuty pekykyujxm, jiky'ajttap ja mij'a'ajunaty ja'agyujaxm ko oy mwu'umdu māt ja Dios. ¹¹ Es kom mā miidsuty ijtp ja Diosu Jya'ajun di'ibu yajjikupyujk ja Jesukristu mā 'ye'ky, nandu'un ja Dios yajjikupyuk yu mnini'xuty.

¹² Pes mugu'ugítuty, tam di'ibu tsojkup es ndu'unam, per kyaj jya'ajuty es njiky'ajtam éxtum ja nini'x kubajk ja tsyojkun. ¹³ Māt ko pán mjiky'ajttap éxtum ttseky ja nini'x kubajkun, m'oooktap pekymuyut; per pán ja'agyujaxm ja Espíritu Santo myajtagooydyup ja mnini'x mgubajku tsyojkun, net ja Dios mmo'oyadat ja jiky'ajtunu winu xuu winu tiempu.

¹⁴ Māt ko nidagekyu di'ibu nayyajkudup es ñu'umo'oy tyu'umo'oyadat ja Diosu Jya'ajun, tyaqadudyu dū'un di'ibu Dios 'yaxájup éxtum 'yu'ungun. ¹⁵ Pesu tyadu Espíritu Santo di'ibu n'axájum, kyaj xyajtsu'k xyajja'am éxtum tuumbu di'ibu kyaj tkuydyúñ, yu'u dū'un xytyuktsojku ja Dios éxtum 'yu'ungun. Es ja'agyujaxmu Espíritu Santo n'anma'ayum: "Tatitu'unk." ¹⁶ Ja Espíritu Santo tyi'igyu mā yu n'anmuja'an'ajtam, es xytyuknija'am ko xy'u'unk'ajtam ja Dios. ¹⁷ Es ko udsajtam yu'u xy'u'unk'ajtam, nandu'un mudu Kristu xypyqada'anam ja kuma'añ; māt ko pán

nbu'ayo'om ja Kristu, nandu'an xypyátum es n'ijtum mä myuj'ajtun.

Muj'ajtun di'ibu miimp

18 Paäty kyajts ngwentüpüjta'aky ja ayo'on di'ibu tyam nyajkujx nyajnajxum. Pes kyaj mbaäat ndukmu'ijxkijxyum tada mäj'ajtun di'ibu nbaäda'anum ok. **19** Pes tagekyu di'ibu Dios yajkoj 'yawijx jyüp'ijxtap es t'ixaq'andu ja xuu tiempu ko Dios dyajniguxu'ugut di'ibáty 'yu'unk'ajttap. **20** Ja'a ko mä ja Adán pyekytyuuñ, tagekyu di'ibu ya naxwiin ijtp 'yayoy nandu'an mat ja'agyuixmu pyojpu; kyaj 'yayoy mat ko yu'u ku'um ttsejky, Diosu du'an pyujták. Per kyaj wyu'umut du'um, mat ko tagekyu di'ibu Dios pyujták 'yawijxtap **21** ko kyaj 'yokkutügoyánnadu es pátap ja muj'ajtun, ja awa'atstuuy'ajtun es ja kunu'xen di'ibu pyaattap ja Diosu 'yu'ungatty. **22** Nnija'äm ko extu tyam tagekyu di'ibu Dios pyujták moon tujkp éxtum tu'ugu toxtyujk dyajnáxy ja pujk ado'onan ko tpaäda'añ ja maxu'ungu'unk. **23** Es kyaj yu'ujuty je'eyu 'yayowdu mat ja pujk ado'onan, nandu'an udsajtum di'ibu nmudajtum ja Espíritu Santa di'ibu Dios tu xymyo'oydsyondákum éxtum tuamp di'ibu jawyiin tuamp'ajtp, es njüp'ijxum ko Dios xymyo'oyum tagekyu di'ibu xypyátum mat ko xy'u'unk'ajtum, ja'a yu'u ko nmudajtum ja jembyu nini'x. **24** Paäty uudsuty ja nitso'ok'ajtun tu nbátum ko du'an njüp'ijxum. Ko ja'ay tu t'ijxn di'ibu naty tu tjüp'íxy, kyaj ja'a 'yok'yajtijnu ko tjüp'íxy. Pes kooxyap ja'ay tu t'axájuda, kyajxyap tnakyjyap'íxy. **25** Per mä kyajnu ti nmudajtum, pes n'ok'awijxum mudu ma'xtujkan.

26 Nandu'un ja'jtpu du'un, ja Espíritu Santu xypyudujkum ma n'ijtum ya"ayow ya"amqat, mt ko kyaj nnija'am wi'ix ngajxtákum éxtum pyaadyuty, per ja Espíritu Santu xyñinu'xtákum mt udsajtum, mt ko yu'u myudeepy ko ngujx ndujkum di'ibu kyaj mbaqat ngajxpudsu'umum. **27** Es komu Dios nnija'adyaapy tugekyu ja ja'ay jyot wyinmqañuty, nnija'ap yajxón di'ibu ja Espíritu Santu 'yamdowaampy, mt ko yu'u 'yamdeepy ja Diosu jya'ayuty éxtum ja Dios ttseky.

Nmadákum Kristukyujxm

28 Nnija'am ko Dios yu'u tyuknibujtákup tugekyu es ttuk'oy'áttu di'ibáty tsojkudup, di'ibáty yu'u tu twoy, éxtum tu ttuknibujtuqugu. **29** Mt ko Dios nnija'aju ja jya'ay tim ux'ajp, es yu'uhyu twin'ijxy es 'yítut éxtum 'yU'unk Jesukristu, es du'unu Jesukristu kya'axkopk'átut ma mayu myuga'axuty. **30** Es punudyu Dios tyuknibujtáku ux'ajp es t'u'unk'áttu, ja'a twooy; es punuty oy muut wye'emy, ja'a oy muut wye'emy; es punuty oy muut wye'emy, ja'a pyujták es tmudáttu ja muj'ajtun.

31 Es mt ko tu nnija'am tugekyu tyaqudu, ¿ti dun mbaqat n'aktimkajxum? Mt ko Dios xypyudujkum udsajtum, ¿Pun xymyudsip'ajtum? **32** Mt ko Dios kyaj oj tkuyu'utsy ja kyu'am U'unk, ni'igu oj tkuyaky es 'yoogut udsajtumguyujxm, ¿wi'ix tsoo net xykyamo'oyum tugekyu mudu 'yU'unk? **33** ¿Pun mbaqat tpekymyo'oy di'ibu Dios tu twin'ixy?, mt ko Dios ku'um oy dyajwe'emy mt yu'u. **34** ¿Pun mbaqat jyuna'añ: "Pekyjya'ayu tyaquduty?" Jesukristu ku'o'kudu, es kyaj je'eyu kyu'o'kudu, nandu'un jyikupyejky jatugok es

tam 'yity aga'qñdsyoo mä Dios es xyñinu'xtákum.
 35 ¿Pán mbaat xypyujkum ja Kristu tsysojkun?
 ¿Tii mbaat xypyujkum ja ayo'on, o ja jotmay,
 o mat ko nyajpajudijtum, o ja yuu, o mat ko
 kyajpu nwit'ajtum, o mat ko xya'ooga'qanum
 mat ja espaqadu? 36 Pes éxtum jyuna'añ ja Diosu
 jyaaybyajtan:

Mat mijtskyujxm uudsuty n'ittu o'kan jujp'ám;
 du'unuts uudsuty n'ittu éxtum ja borreegu dilibu
 yajmanujxtap mä ja o'kan.

37 Ni di'ibudsu taadu xykyatukmastu'udat ja
 Kristu. Pes yu'u du'un dilibuts xytyukmamadakp
 tugekyu tyaqadu, mat ko yu'u xytsojku.

38 Paqadyuts nmudaty ja tuy'ajtan ko ni ja o'kan
 es ni ja jiky'ajtan, ni ja ánkluusuty, ni ja ka'óybyuty,
 ni ja tyambu, ni ja di'ibu miimp kudákpnum, 39 ni
 di'ibu tsajwínm, ni di'ibu ayoodaknóty es ni di'ibu
 Dios yajkoj, kyaj ni ti mbaat xykyatukmastútum ja
 tsysojkun ja Dios di'ibu myudajtypy mat udsajtum
 mä yu' Nindsan'ajtum Jesukristu.

9

Wijnwijtsypy ja Dios pánuty tsyejpy

1 Extum myuduumbu Kristu, ngajxyudsu
 tuy'ajtan es kyajts n'anda'aky. Ja Espíritu Santu
 ana'amp madsu nwinma'qñun es tuy'ajtanuts
 njuna'añ. 2 Ndimmudajttiibyuts ja amay jotmay.
 3 Oxyupts njatseky es kajxpéky ndim'ítut es kyajts
 n'ok'ijnat tiligyu madsu Kristu pan o'oyupxyup
 es ttuk'oy'áttut ja nmugu'uk'ajtum, ja israelitu
 ja'ayuty, 4 ja Israelu tyuump 'yaats du'un éxtum uj.
 Dios kyupujkudu éxtuma 'yu'unguty es tyuk'ijxudu

ja myu'ajtun es ttuuñ ja kajxy'átypyä mat yu'ü, es tmooydyä ja 'yana'amun esü wyandakun es wi'ix twindsu'ugudät ja Dios. ⁵ Nan yu'udyä du'un ja tyuamp 'yaqats ja Abräan, Isaa esü Jakoob, es nandu'un jya'ay'ajtangyujxm 'yijty tadtu tyuamp 'yaqats ja Kristu, oy ja'ijty jyaDiósuty di'ibü ana'amp ma di'ibü jaa'ajtp tugekyü. ¡Wa'an dya"awdaty ma tugekyü it naxwiñdu winü xüü winü tiempü! Wa'an du'unaty.

⁶ ¡Per kyaj mbaqat njunaq'anum ko Dios tu dyajtugátsy ja wyandakun! Ja'a ko kyaj nidugekyü yu israelítuty oj wyin'íxadu Dios éxtamu jya'ayün. ⁷ Es nan ni yu'ü Dios tkaja'ay'aty nidugekyü ja Abräanu tyuamp 'yaqdsuty, mut ko Dios t'anmaqay ja Abraan: "Yu'uyü du'unu tyuamp 'yaqats ja Isaa yajkwentupujtä'agüp éxtam mja'ajün." ⁸ Tyqadu xityuknija'am ko kyaj ja ja'ay Dios 'yu'unk'atyaty pünu wi'ix pán ja tyuamp 'yaqats ttukmíñ ttukjatü, ja'a ja ja'ay Dios u'unk'ajttüp di'ibü miin jajtu ma ja Dios tkuydyúñ ja wyandakun, ⁹ mut ko du'un wyandaky: "Jumbítupts ma ja tiempü tpaqadät esü Saarü tu naty dyajmín dyajjä'ty tu'ugü u'ungu'unk."

¹⁰ Es kyaj yu'uyuty, nandu'un ja Rebekü 'yu'unk majtskpu, ti'igyu tteety'ajttü ja Isaa, udsajtam n'apteety'ajtam. ¹¹ Oyu du'un, kyajnum natyü tyadu majtskpu u'unk myiñ jya'ty es ni tkatúñumü naty tii, ni yu oybyü es ni yu axükpu, ja'a ko tyúñaty di'ibü Dios tsyojk ko twin'ijxy di'ibü yu'ü kyupejkypy éxtamu jya'ayün, ¹² kyaj ja'agyujxm ko tu'uk tu'uk tii ttuñ tkatúñ, es ja Rebekü ya'anmaqay: "Yu'ü mga'axkópk yu'ü tuumbu'atadüp

ja mutskpu." **13** Du'un éxtum ja Diosu jyaay-byajtun jyuna'añ: "Ndsejpyuts ja Jakoob, peru Esa'uu kyaj."

14 ¿Tii mudi tyaqadu mbaqat njunaq'anum ko kyaju Dios ttuñ ja tuy'ajtun? ¡Ni wi'ix tsoo! **15** Mut ko Dios t'anmäay ja Moisés: "Új nmudátupts ja pa"ayo'on mut ja di'ibuts uj nba"ayowaampy, es nmudátupts ja ma'xtujkun mut ja di'ibuts uj nmuma'xtukaampy." **16** Es du'un kyuxxe'eky ko di'ibu Dios tyiimpy, du'un ttuñ mut ko yu'u kuu'm pya"ayowaampy, kyaj mut ko ja ja'ayutu dyu'un ttsoktu es ni mut ko ti oynu'unen tu ttundu. **17** Mut ko ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ ko Dios t'anmäay ja Ejiptu ryey: "Paqaty tu nbu'ita'aky éxtumu rey es nya'ixuduts ma mijun ja nmuk'ajtunuts es du'un ya'ixut ja nmuj'ajtunuts ma nidugekyu naxwíñdu ja'ayutu." **18** Tyaqadu xytyuknija'am ko Dios ya'ijxup ja pya"ayo'on ma di'ibu yu'u tsyejpy, es nandu'un dyajkujuunda'aky di'ibu yu'u yajkujuunda'agaampy.

19 Jaa da pénuts xy'anuamup: "Pan du'unu du'un, wi'ix mbaqat ja Dios xypyekymyo'oyam oynu'unen pan kyaj mbaqat pán tjujpuwu'agü di'ibu Dios tsyejpy?" **20** Esuts uj n'adsyo: ¿Es mbánu dñu mij ko du'un xyñi'ow xyñiyaxu Dios? ¿Tii wa'anu tu'ts t'anuamü di'ibu yajkójup: "Ti kots mij du'un tu xypyotsy?" **21** Pes ja tu'ts pojtspu yajkejpy ja tyexy tyazu éxtum yu'u kuu'm ttseky. Yu'u pátuup dyajtúnat kujkwa'xy ja mo'onts es tpótsut tu'ugü jantsy oybyu di'ibu myu'uñaapy ja pu'jy, es jakujkwa'xy mbaqat dya'oyu tu'uk di'ibu oywyi'ix yajtúñ. Pes ja mo'onts jya'a'ajtypu yu'u.

22 Nandu'un ja jtpu du'un, ja Dios pátup ttúnat di'ibu yu'u tsyejpy. Yakaampy tu'ugu ijxpajtun wi'ix ja tuydyu'un dyaky es dya'ixq'añtty ja 'yajkun es myumadak mut ja mya'xtujkunu tadtu ja'aytty di'ibu yu'u tyuknibujtatku es ñujxtut ayoodaknóty. **23** Nandu'un pátup es dya'íxudut yu myuj'ajtun mut ja ja'aytty di'ibu yu'u myudajtypy mut ja pa"ayo'on, mut ko jawyíñubu naty yu'u tu ttuknibujtatagu es n'ijtum mu myuj'ajtun, **24** udsajtum, di'ibátyu Dios wyoo es tpa"ayooy, kyaj jye'eytty ja israelítuty, per nandu'un di'ibuty kyaj 'yisraelítuty. **25** Extum jyuna'añ mu ja Diosu kyugajxpu Oseeus tkuxjatay:

Di'ibátyudsu naty kyaj nja'ay'átyuts,
yu'uts nja'ay'áttup,
es di'ibátyudsu naty kyaj ndseky,
njuuq'añuts ko yu'uts ndsojktup.

26 Es nan jam jyunáñ:

"Kyajts miits nja'ay'áttu,
nan jamyu n'axájudut miidsuty éxtumts ja
n'u'ungun",

du'un jyuna'añ ja Dios di'ibu jiky'ajtp.

27 Es mut ja israelítuty, ja Diosu kyugajxpu Isaiiiu jyunáñ: "Oy ja israelitu ja'aytty jyamay'ajtpudu ja tyump 'yaqdsuty éxtum ja pu'u jikymyejyñbyu'aqay, je'eyu waanu yu'uquqty ñitso'oktut. **28** Mut ko yu Nindsun'ajtum Dios tsojk es kexy ka'pxy tkuydyuundaqaya'añ yu 'yayuk mu tugekyu ja naxwíñudu." **29** Es éxtum nandu'un ja Isaiiiu jyunáñ jawyíñup:

Kooxyubu Dios di'ibu tugekyu muk'ajtun myudajtypy,

oj xykyatukmñnikákm waandi'knñ ja'ay,
tñxyñp ndimkutñgo'oyñm tñgekyñ,
éxtñm jyajty ja Sodomñ kajpn esñ Gomorrñ kajpn.

Israelitñ ja'ayñty es ja oybyñ ayuk

30 ¿Ti xytyukjaygyujkñm tñgekyñ tyñadñ? Pes xytyukjaygyujkñm ko yñ di'ibñ kyaj 'yisraelítaty myñbñjkñngyñjxm oy wyñ'umdu mñt ja Dios oy tka'uñxtaaydyñ es du'un 'yittñt mñt ja Dios, **31** es ja israelítaty sitñy jyatunandñ éxtñm ja Dios t'anñemy es du'unxyñp oy wyñ'umdu mñt ja Dios, per yñ'uñty kyaj ttuk'oybyñdsñumdu. **32** ¿Es ti ko tkatuk'oybyñdsñumdu? Ja'a ko jyamada'agándñ es ja Dios yajnitso'ogñdñt mñt ja di'ibñ yñ'uñty kñ'um tyuundñp es kyaj mñt ja'agyñjxm ko ja'ay t'axájuñ Jesúz éxtñm Yajnitsókpñ, mbñqat njñnñ'anñm ko yñ'u tyukkunajpñdañ. **33** Du'un jyajty mñdu israelítaty éxtñm jyana'añ ja Dios mñ ja jyaabyajtun:

Nbñjta'agápts mñ Syon kajpn,
tu'uk di'ibñ éxtñm tsñqñ yajtukkunápñp
es kyñdáwdñt ja ja'ayñty;
es di'ibáty myñbejkypy yñ'u,
ni na'a tkamñdáttñt ja tsoydyu'un.

10

1 Mñgu'ugítaty, di'ibñts sitñy njantsytsyejpy amumdu'uk jot es n'amdoj nbñktsóyuts ja Dios, ja'a du'un es ja israelítaty ñitso'oktñt. **2** Kñ'umts uj n'awanñ ko yñ'u sitñyñty 'yawdatándñp ja Dios, per kyaj tjaygyúkñdañ ti Dios tsyejpy. **3** Pes kyaj tjaygyúkñdañ wi'ixñ ja'ay oy wyñ'umdu mñt ja Dios, ja'a tyunándñp es tpayo'oya'andñ kyñ'um

winma'añgyajxm wi'ix oy wyu'umduat mat ja Dios, kyaj tkupaktu wi'ix ja Dios jyana'añ es oy wyu'umduat ja'a mat. ⁴ Jabaat ja Moisesa 'yana'amun tyuuñ ko myiiñ ja Kristu, es du'un nidugekyu oy wyu'umduat mat ja Dios ko Kristu tmabuktu.

⁵ Moisés ñigajx wi'ix ja'ay oy wyu'umduat ja Dios ana'amangyajxm ko jyunañ: “Di'ibu kyuydyiimpy tugekyu tugekyu di'ibu tadtu ana'amun ñi'ana'amap, tadtu ja'ay 'yaxajup ja jiky'ajtun winu xuu winu tiempu.” ⁶ Per ko ja'ay wyu'umduat oy mat ja Dios mabujkungyajxm, du'un jyunañ: “Katu mjuna'añ mjodoty mwinma'añóty: ¿Pánu da patákup tsajpótum?” (Ja'a du'un es dyajjúnáku ja Kristu.) ⁷ Ni mgajuna'añut: “¿Pánu da kudá'agup ayoodaknóty?” (Ja'a du'un es ja Kristu dyajjikypyáku.) ⁸ Pes du'un ja Diosu jyaaybyajtu jyuna'añ: “Wingu'uy agu'uy es aajóty jodoty ja ayuk xymyadattu.” Yu'u ja ayuk di'ibuts uj ngajxwa'xypy. ⁹ Pán mat ja m'aa mjuna'añ: “Ngupejkypyuts mij, Jesús, éxtu'mdsu nWindsán”, es pan mmabejkypy mat ja mijot mwinma'añ ko Dios yajjikypyjk ja Jesús ko 'ye'ky, net mnitso'ogut. ¹⁰ Mat ko mdu njot'ajt nwinma'añ'ajtum nmabujkum ja Dios es net nwu'umum oy mat ja Dios, es mat ja n'aa'ajtum njuna'añum ko Jesukristu Nindsan'ajtum, es yu'u du'un xytyukpátum ja nitsokan.

¹¹ Pes ja Diosu jyaaybyajtu jyuna'añ: “Pán myabejkypy yu'u, ni na'q kyatsoydyu'unga'adut.”

¹² Tyaqadu xytyuknija'am ko Dios kyaj t'ijxkijxyu di'ibu israelitu o di'ibu kyaj 'yisraelítuty, mat ko yu'u ka'um ja Jesús Nindsan'ajtum'ajtp ma

taqekyu, es yu' u kyuni'xypy muj wiin kajaa nidagékyuty di'ibu munu'xtákudup. ¹³ Mut ko ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ: "Nidagékyu di'ibu munu'xtákudup éxtumu Nindsan'ajtum, nitso'oktup." ¹⁴ ¿Per wi'ix mbaqat t'awdaty éxtumu Nindsan'ajtum tu'uk muqanum kyaj tmubeky? ¿Es wi'ix mbaqat tmubeky pun kyaj tmudoy yajmadya'aky? ¿Es wi'ix mbaqat tmudowdu yu'uju 'yayuk pun kyaj ni pun kyatukmumadya'agudu? ¹⁵ ¿Es wi'ix mbaqat yajtukmumadya'aky ja Diosu 'yayuk pun kyaj pun tyuknigéxyuty? Du'uun éxtumu Diosu jyaaybyajtun tmadya'aky ja di'ibu kyajxwu'xtup ja Diosu 'yayuk mu jyuna'añ: "ijantsytsyújuty ko jyua'ttu di'ibu xytyuknimi'inum ja oybyu ayuk!"

¹⁶ Per kyaj nidagékyuty ja israelitu ja'aqayuty tmubuktu yu ayuk, du'uun éxtum jyunaañ ja Diosu kyugajxpu Isaiiu: "Windsán, ¿pun tu tmubeky ja di'ibuts uudsuuty ngajxwa'xypy?" ¹⁷ Paqaty, myubuqjktup ja ja'aqay ja Dios ko t'amudoonáxtu ja ayuk, es di'ibu 'yamudoonajxtup, Kristu yu'u ñimadyakypy.

¹⁸ ¿Per tii, kyaj tu tmudowdu ja israelítuty ja Diosu 'yayuku? ¡Ti ko kudii! Ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ:

Ja ayuk tu yajkajxwa'xy es tu yajnijáwu mu taqekyu naxwíñudu,

es ja 'yayuk tu jya'aqty extu mu naxwíñudu kyuguxu.

¹⁹ ¿Per tii, kyaj ja israelítuty tu tjaygyúkudu ja Diosu 'yayuk? ¡Ti ko kudii! Pes jawyiinu Moisés jyunaañ ko Dios 'yawaqanu:

Nyajnaywyinnaxujáwudápts miidsáty mat di'ibáts
may'ajtangyújxm ndúnáp mä di'ibü kyajts
nja'ayüty,

üjtsáts miits nyajjot'ambáktüp mat ja'agyújxm ja
ja'ayüty di'ibü kyaj tjaygyukuya'andü.

²⁰ Es nandü'un Diosü kyugajxpü Isaiiü jomuk'ajtün
mat jyünáñ ko Dios y'awa'anü:

Di'ibáts kyaj xy'uxtaqaydyü, ojts xypyäattü;
täts nnaydyuk'íxyüty ja di'ibátyü naty kyajts xya-
jnida'wadü.

²¹ Isaiiü t'anmäqaydyü nandü'un ko Dios tmadyaky
ja israelitü ja'ayüty mä jyünáñ: "Tuk xüudugóy
tü n'awíxyüts es tü nja"axajaya'andü majtsk
adu'umgu'aty es xyñimínadüts di'ibü kyajts
xymyúmudowdu es kujuunüty."

11

Israelitü winwitsypyü

¹ Tyam nyajtúy: ¿Ti tüü Dios ttim'uxtijta'ay
ja israelitü ja'ayüty? ¡Ni wi'ix tsoo! Pes üj
ku'um israelitü ja'ayüts, tyüump 'yaats ja Abrañ
esü Benjamink. ² Kyaj ja Dios t'uxtij ja jya'ay
di'ibü extü jákyüp ñíjawü éxtämü jya'ayüty. ¿Tii
kyaj miits xyñijáwadü éxtäm jyuna'añ ja Diosü
jyaaybyajtan mä yajmadya'aky éxtäm ja Diosü
kyugajxpü Eliliüs tmü'"ü'ün ja Dios mat yü'ugyújxmü
israelítüty? Du'un jyünáñ: ³ "Windsán, tü
dya'ooktu ja mgugajxpüty es tü dyajkutugódyü
yü m'artal; üjts naydyi'igyu tü nwe'emy, es extü
üj nandü'unüts xya'ooga'andü." ⁴ ¿Per wi'ix ja
Dios 'yadsoojumbijtü? Du'un jyünáñ: "Juxtap
mílnüm ja ja'ayüty xy'akwu'umxadüts di'ibü

kyajnám twingoxtánudu ja Baalá 'yagojwinnáx." 5 Nandu'un jajtپa dñ'un 'yakwe'emy tyam waanu ja ja'ay di'ibu mat ja Diosu myay'ajtangyujxm yajwin'ijxy. 6 Es pñn Dios may'ajtangyujxm wyin'ijxudu, kyaj mbaat njana'anum ko yu'a jya'ay'átudu Dios mat ko kñ'um ti ttundu. Mat ko di'ibu yajpátp ja'agyujxm ko ti ndu'unum, kyaj yu'a yajtiy ko may'ajtangyujxm yajpaaty.

7 ¿Wi'ixu du'un? Kyaj ja israelitu ja'ay oj tpaattu di'ibu jya'axtaaydyup, per pyattu ja ja'ay di'ibáty ja Dios wyin'ijxudu. Es pñnaty Dios kyaj wyin'ijxyu, ju'undaaydyu jyot wyinma'añuty. 8 Yu'u du'un di'ibu ja Diosu jyaaybyajtu myadyakypy ma'yity kuxja'ay: "Dios myooyu juun jyot wyinma'añuty es yu wyiin kudiibu 'yixtat esu tyatsk kudiibu myudówdut. Es dñ'añumdu dñ'un tyambaat." 9 Es ja rey Davit 'yamadoo pyuktsoo ja Dios dñ'un:

Wa'an ja myuji xuu jyambitü extamü trampu esu tu'uyan,

extamü tsaq di'ibu tyukkunápu dñup
esu dñ'un yajtaydyündut.

10 Wa'anu wyiin twindsu'u twingooldsu kudiibu
'yixtat;

wa'an dñ'añum 'yity ja jyubajk uutsy.

Nitsokun púnuty kyaj 'yisraelítuty

11 Pes nyajtawdu: ¿Tii kunajpudu kadaadu ja israelítuty es kyutagooydyu tagekyu tagekyu? ¡Ni wi'ix tsoo! Mat ko yu'ujuty pyojpatuundu, ta ja nitsokan tu myiñ ma di'ibu kyaj 'yisraelítuty, es dñ'un ñaydyukwinnaxuáwudut di'ibu israelitu, es ttsóktut nandu'un di'ibu Dios tu tmo'oydyu

di'ibu 'yaxaju Jesukristu. **12** Mat ko pyekytyu-undu ja israelítuty es pa adyu du an dyajt gooydyu ja kyunu'xan ty, Dios ta tkuni'xy kan k nipa  ja di'ibu kyaj 'yisraelítuty. Pes waanu kajaa ya-jkunu'xtat nid gekyu naxw nu ja 'ay ty ko Dios tkunu'xta'ayu nandu'un ja israelítuty.

13 Nm gajxt pts miits di'ib ty kyaj m'israelit 'attu. T y'ajt n 'u ko Di s ts xykyajx es ts miits xy'ap st lu' ttut. Pa ady ts nnaygy y ky ty amumdu'uk es ts nguydy n t ty d  tu'un n. **14** Es du n ts ndu n es ds  nja'ay xtyuk'ads kt  ja nitsok n di'ibu miits mm dajtt p, es du n nandu'un na ag ty ja israel tuty 'yax j d p ja Jes s. **15** Ko y u j ty kyaj tkup jktu ja nitsok n di'ibu Dios jamo'oy n , net ja Dios 'y xtiju es jy n n  mmo'o ya' n d  ja nitsok n miits di'ibu kyaj 'yisraelit 'attu. Es ko y u j ty  ayyajt g ts d t, du n 'y t t  ext mxy p ta jyikypy ktu ma  ta 'yooktu. **16** Ko ja Dios yajtukmay' ty ja jawyiimb  ts jkaaky di'ibu miimp ma  ja jembyu p jta'aky, nandu'un yajtukmay' ty t gekyu ty d  p jta'aky. Es p n ja Dios yajtukmay' ty ja kepy' a ts, nandu'un yajtukmay' ty ja 'yaay xye'entsy.

17 Mb  at nj na' n m ko ja israel tuty du n ext m ja 'yaay xye'entsy tu'ug  oliiv s kepy di'ibu kuyu'uy kudajy. Na ag dyu ty d  kepxye'entsy ta yajkupoottu. Pes miids ty di'ibu kyaj 'yisraelit 'attu, di'ibu du n ext m ja kepxye'entsy aamy ty ujts typyu, ta mya''agojm ktu mat ja oliiv s kepy di'ibu ijtp kuyu'uy kudajy, es du n miids ty ta xy'ax j d  mjiky'ajt n mat

yu'ugyujxmu tadau oliivus kepyu kuyu'uy kudajpyu.
18 Paqaty katu mnayjyawuty waanu oy es kudiinum
ja oliivus kepyu 'yaay xye'entsy ku'um. Pan
mnayjyawuyanu oy, jamyats ko mij kyaj
xymyo'oy ja jiky'ajtunu tadau kepy'aats. Nik yu'u
du'un ja kepy'aats mij myajjiky'ajtup.

19 Wa'anu da mjuna'an: "Ja'agyujxm tpo'ttu ja
oliivus kepxye'entsy esuts xytyukjupkojuya'andu
uj." **20** Tuy'ajtunu'u ko ja oliivus kepxye'entsy oj
yajpooty naqaguty mat ko kyaj naty tmubuku Dios,
es du'un yu'uujty éxtum tu tyu'udsun. Es nandu'u
tuy'ajtunu'u ko miits myajtukjupkójudu mat ko
xymyubuku Dios. Es katu mmuj mbaqadu mat
yu'ugyujxm. Nik ni'igu naybyujta'aguudu yuunk
naxypy. **21** Ja'a ko Dios kyaj oj tme'xy ja israelítuty
maq kyaj tmudowdu, oy yu'uujty du'un éxtum ja
oliivus kepxye'entsy ku'um, gtii mjunaqamp xyty-
ijy ko myajma'xtut miidsuty di'ibu du'un éxtum
xye'endsyu oliivus kepy aamyóty? **22** Jaygyúkudu
ko ja oliivus kepy mat ja kyu'umxue'entsy esu
xye'endsyu oliivus kepy aamyóty ujtsótypyu, du'un
yu'u éxtum tu'ugu ijxpajtun di'ibu xytyuk'ijxum ja
tsyojkun Dios es nandu'u yu tyudyu'unun. Pes
ja tuydyu'unun tmooy ja israelítuty ko tpo'ty éxtum
ja xye'endsyu tu'uutsu, es maq miidsuty dya'íxyuty
ja tsyojkun. Per pan kyaj mnayya'ítyuty mudu
Dios myay'ajtun, nandu'u miidsuty nuqx m'ittu
éxtum kepxye'entsy di'ibu yajkupo'ttu. **23** Es ja
israelítuty, pan yajjuumbijttup ja jyot wyinma'an
es ñaybyujta'aguudu Dios kyu'uujóty, yu'uudyu du'un
yajpujta'aktup jatugok maq naty 'yity, mat ko Dios
mbaqat jam pyujta'agyuty jatugok. **24** Ja ja'ay

di'ibu kyuyiipy kyudajpy ja oliivus kepy, kyaj ttukjujpkóju mat ja xye'endsyu oliivus kepy di'ibu miimp aamyóty pejyóty. Per ja Diosu du'un ttuuñ mat miidsaty di'ibu kyaj 'yisraelitu'attu, éxtam ja kepxye'entsy di'ibu kyuyiipy kyudajpy ja oliivus kepy. Ko Dios ta mbujkta'agudu mat ja'a, kyaj tsyíputy es tpujkta'agut jatugok ja israelitu ja'ayuty mat ja'a, di'ibu ijttup éxtam ja oliivus kepy kyu'umxe'endsyuty.

Israelitu ja'ay ñits'o'oktu

25 Mugu'ugítuty, Diósuts tu xytyuknijawu di'ibu ijty kyayajnjáwu, es kudiibu miits mnayjyáwudut maq kuwijy. Tuk peky ja israelítuty wu'umdup kujuun extu 'yamukudyu'aydyut es kya'pxut ja di'ibu kyaj 'yisraelítuty di'ibáty 'yaxajuyándup ja Jesús.
26 Ko du'un tyun jyátudut, net nidugekyu ja israelitu ja'ayuty ñits'o'oktu, éxtam ja Dios jyuna'añ maq ja jyaaybyajtan:

Maq Syon pyudsámut ja Yajnitsókpu
di'ibu yajpojpuniwua'adsup ja 'yu'unk 'yunq'kudyu
Jakoob.

27 Esu tyuquadu du'un ja kajxy'átypyu di'ibuts
ndunaampy mat yu'ujuty
kots nyajjuga'agánuudu ja pyojouty.

28 Mat ko ja israelítuty 'yuxtijtup ja oybyu ayuk maq yajmadya'aky ja Jesukristu, Dios pujtákup éxtam myudsipun es xytyuk'oy'áttut miidsaty di'ibu kyaj 'yisraelítuty. Peru Dios wyin'ijx ja israelítuty es tja'ay'ataqañ es tpujta'aky éxtam myutnaymyaayubu ja'agyujxm ko t'aptujk'áttu ja Abruan, Isaq esu Jakoob. 29 Di'ibu Dios yajkypy, kyaj dyajjuge'eky; es ko twin'ixy, nan kyaj

tnakypyujku. ³⁰ Miidsaty di'ibu kyaj 'yisraelítaty, kyaj xymyamudoodu ja Dios, per mæt ko tyam ja israelítaty t'uxtijtu ja Dios, mba"ayoojudaç miidsaty. ³¹ Es du'un éxtam yu'un t'uxtijtu ja Dios es miidsaty tu xy'axájada, nandu'un du'un tu jyaty esa Dios tpa"ayówdut ja israelítaty, du'un éxtam miits mba"ayówdut. ³² Pes Dios ni'amuku ja ja'ay tpekymyo'oydya'ay mæt ko kyaj myamudóaty, es du'un ni'amuku ja ja'ayaty yajpa"ayówdut.

³³ iJa Diosu 'yoy'ajtan, wyijy'ajtan esu jyaygyujkan kyaj tmadaty ja kyugujxan, wyinnajxançp éxtam mbaat njajaygyujkum! ¿Pán mbaat tmawinma'añbyaaty di'ibu Dios tu ttuknibujtaaqhu o di'ibu tyunaampy? ³⁴ Extam jyuna'añ ja Diosu jyaaybyajtan: “¿Pán tu tjaygyuku ja Nindsan'ajtam ja wyinma'añ?, ¿pán tu myo'oyaty ja kajxwíjan? ³⁵ ¿Pán oynu'unan jawyiin tu tmo'oy ja Dios es du'un óknam mbaat myugubétyaty?” ³⁶ Ja'a ko Dios tugekyu dyajkojtqay, es tsyojkungyujxm es myuj'ajtangyujxm tugekyu'yity. ¡Muj'ajtan maat ja Dios winu xuu winu tiempu! Wa'an du'unaty.

12

¹ Paaty mægu'ugítaty, n'amdoon nbujktsoodupts miidsaty mæt yu'ugyujxm ja Diosu pya"ayo'on, nayyákudu miidsaty ma yu'un éxtam jiikypyu windsu'kun, wa'ats es di'ibu Dios 'yoyjya'ap. Tyaqadu du'un sitay maat ya"awdaty ja Dios éxtam mbyaqadaty. ² Es katu miits xymyadattu ja winma'añ éxtam pánuadyu naxwíñudu winma'añ ja'a'ajtadup, nik ni'igü nayyákudu es ja Dios dyajtagátsat ja mjot mwinma'añaty es

du'an xyjaygyúkudat di'ibə Dios tsyejpy, di'ibə 'yoyjya'ap, di'ibə oy es di'ibə wə'ats.

³ Mat ja'agyəjxm kots ja Dios tə xytyu'unxə ja may'ajtən, paqdyəts miits n'anəəmədə es katə mnayjyáwədu waanə məj kəjxm es kədiinəm éxtəm mbəqədədu. Nik oy nayjyáwədu kə'um éxtəm pyaadyəty ja məbəjkən di'ibə Dios tə mmo'oyədu.

⁴ Tu'ugə nini'x kəbəjk myədajtypy yə'ə 'yagəxk 'yaxe'entsy. Tamə kyə'ə, tamə tyeky, nan tam wingātypyə, es nidu'uk nidu'uk myədajtypy ja kyə'umduunk. ⁵ Nandə'ənə du'an mat ədsajtəm, oy njanimay'ajtəm, tu'uk je'eyə nini'x n'ijtəm mat ja Kristə, es nidu'uk nidu'uk ti'igyə 'yity mat yə wiinkpəty nidəgekyə éxtəm kanək peky ja nnini'x'ajtəm.

⁶ Es ja Dios mat ja tsyojkən tə xymyo'oyəm nidu'uk nidu'ugə madakən. Pən ja Dios tə mmo'oyə ja madakən es xykyajxət ja 'yayuk, madyə'ak ja ayuk éxtəm ja məbəjkən di'ibə mmədajtypy. ⁷ Pən ja Dios tə mmo'oyəty ja madakən es xypyudákət ja wiinkpəty, kuydyún yajxón. Pən ja Dios tə mmo'oyəty ja madakən esə wiinkpəty xya'uxpəkət, ya'uxpəktə yajxón. ⁸ Pən ja Dios tə mmo'oyəty ja madakən es xyjotməkwingajxət ja wiinkpəty, jotməkwingajxə. Di'ibə yajwa'xypy di'ibə myədajty jyaygyejpy mat ja di'ibə təgoy'ajtxəp, tun yajxón. Es di'ibə pátəp yajkutúkət, wa'an dyajkutíky es tyúnət xonda'aky'əə xonda'akyjyót. Es di'ibə pyudəjkəp pánəty ayoodəp, wa'an tpudəkədu mat ja oyjyotkyəjxm es mat ja tsojkən.

Di'ibə tyuundəp pánəty myəbəjkəp ja Kristə

9 Naydsyókʉdu amumdu'uk jot. Uxtijtʉ ja axʉʉkpʉ es padundʉ ja oybyʉ. **10** Mnaydsyókʉdʉp nixim niyam éxtam tukka'axpʉn. Windsʉ'agʉdʉ wiingátypyʉ ni'igʉ es kyaj mij kʉ'ʉm.

11 Yajmʉjwiinʉdu ja oybyʉ tuunk. Katʉ mnuux'áttʉ. Mʉdundʉ Dios amumdu'uk jot.

12 Jiky'attʉ xonda'aky'aa xonda'akyjyót mat ko xyjamyatstʉ di'ibʉ Dios tʉ mwandákxʉty. Kupʉk yajnáxtʉ mʉdu ma'xtujkʉn ja m'ayo'on mjotmáyʉty es kyaj xymyastu'uttʉ ja mgajxtákʉn.

13 Yajwɑ'xtʉ miidsʉty di'ibʉ mmʉdajttʉp mat ja mmʉmʉbajkpʉty di'ibáty təgoy'ajtxʉdʉp. Axájʉdu yajxón pánʉty miin jajttʉp mʉ mdʉjk.

14 Amdow pʉjktsovʉdʉ Dios es tkunu'xtʉt ja di'ibʉ mduunʉdʉp axʉuk miidsʉty. Du'un situy xy'amdon xypyʉjksowʉt es yajkunu'xtʉt, kyaj xykyajxpóktʉt.

15 Xonda'aktʉ mat ja di'ibʉ xondáktʉp. Pujʉy puyaaxʉ di'ibʉ jʉay yáxtʉp.

16 Jiky'attʉ yuunk naxypy nixim niyam. Katʉ mmʉj mbaadʉdu, nik ni'igʉ mjiky'áttʉt tuda'aky yuunk naxypy. Katʉ mnayjyáwʉdu miits ko mguwijy'áttʉ.

17 Pʉn ja pʉn mdúñʉty axʉuk, katʉ xytyuuñambítʉ axʉuk. Yʉ'ayʉ mdúnʉp di'ibʉ dʉn təgekyʉ pyajtaktʉp oy. **18** Uxta'aydyʉ wi'ix miits mjiky'áttʉt til'igyʉ mat nidugekyʉ ja'ayʉty. **19** Mʉgu'ugítʉty, ni na'a miidsʉty axʉuk xykyatuunñambítʉt ko axʉuk myajtúndʉt, ni'igʉ oy wa'an ja Dios ttukkumʉdoy ja ja'ay; mat ko Dios jʉnaqamp mʉ ja jyaaybyajtʉn: "Ujtsʉts ndukkumʉdowaampy; ujtsʉts nmo'oyʉp éxtam

pyaadyu^{ty}.” **20** Nandu'un xytyuk'ana'amu: “Pun yu mmudsip yu'o'kup, yajkáy. Pun tutsup, yajnuuuk. Pun mdiimbyu tyuadu, yu mmudsip myudátup ja tsoydyu'un mut ko axuuk tu mdúñuty.” **21** Katu mnaydyukmumada'agyuty ja axuk'ajtun, nik ni'ligu mumada'aktu ja axuk'ajtun mut ko xytyúndut ja oy'ajtun.

13

1 Tsojkup es miidsuty nidugekyu xymyumudówdut ja justisutkuty es pánuty yajkutujktup, mut ko tugekyu kutujkuu myiñ maq Diosun, es ja Diosu du'un di'ibu tu tpujta'aky nidugekyu justisuty. **2** Paqaty di'ibáty kyamuj'ijxypy ja justisuty, yu'u du'un kyamuj'ijxypy di'ibu Dios tu tru'ana'amu es du'un tkupukut ja Diosu tyuydyu'unan. **3** Mut ko ja justisutkuty kyaj jyaa'áty esu ja'ay t'ajaw t'adsu'uguduu di'ibu ti oy tyuundup, ja'a du'un di'ibu axuuk adútstup. ¿Mjiky'ataqamp es ni xykyatsu'uguduu justisutku? Tun di'ibu dun oy, es extu yu justisutkuty mya'ítuduu kumay, **4** mut ko ja justisutkuty Diosu du'un tu pyujta'aguduu es xy'ijx'ijt xykywentu'ajtum. Per pun m'adutsup axuuk, mdsu'ugup mjáwup, mut ko kyaj nanugoobu ttsumuudity ja 'yespaqadu, Diosu du'un tu pyujta'agyuty es ttukkumudówut éxtum ñitákuty ja di'ibu axuuk adútstup. **5** Paqaty koonum xymyumudówdut ja justisutkuty, kyaj jye'eyuty mut ko xytsyu'uguuduu ko axuuk mdúnuudt, ja'a du'un mut ko du'un xytyuñ mut ko xyñijawu ko du'un ja Dios dyajnigutu. **6** Es paqadyu du'un xyaktu ja mgugubety di'ibu pyujtaqktu

ja justisatujkuty, mat ko tyundu ma Dios ta pyujta'agudu. ⁷ Pes miits mgubáttup di'ibu mbátadup. Mgubáttup ma ja yajkugubajtpu, es ja mgugubety di'ibu myajktup ma justisaty; may'at windsu'ugudu yajxón di'ibu mbátadup xymay'at xywyindsu'ugudut. ⁸ Katu pán xymyani'xy'attu, je'eyu ja tsojkun di'ibu mnaydyuknninu'xadup nidu'uk nidu'uk. Mat ko di'ibu tsyejpy ja myugu'uk, tyaqadu ta tkuydyuunda'ay ja Diosu 'yana'amun. ⁹ Ja Diosu 'yana'amun jyuna'añ: "Katu xyajtagóy ja pujk úkunu wyindsu'kun, katu myajja'ay'eeky, katu mmeetsy, katu m'adseky." Tugekyu tyadu ana'amun mbuat ya"awijtsmíky ma tyadu ayukuty: "Mdsókup ja mmudujkpa'ajuty éxtam mij ku'um mnaydsyékyuty." ¹⁰ Di'ibu tsyejpy ja myudujkpa'a, ni na'a kya"adu'utsut axuuk. Es du'un mat ja tsojkun yajkuydyuundaapy tugekyu tugekyu ja Diosu 'yana'amun.

¹¹ Es du'un miits mjiky'attu, nijáwudu wi'ixu du'un ja tiempu 'yíxyuty ma njiky'ajtam. Kyaj n'ok'ijtam éxtam pánuty maqadup, wiji n'ijtam, mat ko waanu ni'igu xymyawingo'onum ja nnitso'ok'ajtun'ajtam kudiinum ma tim jawyiin oj n'axájuum ja Jesukristu. ¹² Ja koots'lát tuu dan tim najxnup es tu dan tim xuuñup, paqaty n'ok'uxtíjam ja di'ibu dan kubi'its ku'ook, es n'oknay'uxkujkum éxtamu soldaada ñay'uxkúkuty ko ñuixa'añ tsiptuumbu. ¹³ Njiky'ajtam tuda'aky, éxtam ko n'ijtam xuuñu ijaxnide'xy ma tugekyu. Kyaj nguga'ay ngu'úkum, kyaj nmu'indu'unum es kyaj ndu'unum di'ibáty axuuk. Kyaj nnaydsyip'ijxum es kyaj pán ti ngatukmu'ijxum. ¹⁴ Nik ni'igu

nnayyajtugajtsu'm éxtumxyapu Jesukristu nwit'ajt nnijam'ajtam, es katu miits xymyadu'udakudu es xytyúndut ja axuakpu di'ibu ja mnini'x mgubajk tsyejpy.

14

Kyaj mmugu'uk xypyeky'íxat

¹ Axájudu miits éxtumhu mmuga'axuty ja di'ibu t'u t'axájudu ja Nindsan'ajtam Jesukristu, oy ja myubujkunuty yu'ujuty kyamujwiinuty. Katu xymyadsipkajxtu. ² Naagudyu ja'ay jyuna'andu ko mbqat tje'xy otyim tiity, esu wiinkpatty di'ibu kyaj myubujkun, jyu'xtap yu'uyu aay ujts. ³ Di'ibu jye'xypy otyim tiity, tsojkup es kyaj t'uxtijut di'ibu kyaj du'un nandu'un ttuñ; es ja di'ibu je'eyu jye'xypy ja aay ujts, tsojkup es kyaj tni'ow tniyaaxut di'ibu jye'xypy otyiity, mat ko Dios tu 'yaxájuty nimajtsk. ⁴ ¿Mbunu du'n mij es xyñi'ow xyñiyaxut di'ibu myudiimpy ja wiinkpu? Es pñu wu'ump oy o axuuk, kyaj mij mbqadyuty es xy'anuamut. Yu'u pátap ja wyindsan, ja'a njuna'qanum ja Dios. Es wu'umep yajxon, mat ko yu Nindsan'ajtam mbqat yajwe'emyuty yajxon.

⁵ Ta naagudyu ja'ay di'ibu 'yijxtap tu'ugu xuu amaqay kudiinum di'ibaty tu ñaxy ma ja samqanun, es ta yu wiinkpatty di'ibu juñandap ko tugekyu yu xuu ti'igyu 'yamaayuty. Wa'an nidu'uk nidu'ugu ja'ayuty ttuknibujtaagu éxtum ja Dios tu wyinma'ñmyo'oyadu. ⁶ Di'ibu 'yamaqay'ajtypy naagu xuu, du'un ttuñ mat ko du'unu du'n ttijy ja Dios t'oyjyawu. Ja'a di'ibu jye'xypy otyiity, ja'a du'un ttuñ es twindsu'ugut ja Nindsan'ajtam,

es tja'aygyu'da'aky ja Dios; es ja'a di'ibu kyaj tje'xy oytyiity, nandu'un ttuñ es twindsu'ugu ja Nindsu'n'ajtum, es tja'aygyu'da'aky ja Dios.

⁷ Kyaj n'oy'ajtungyujxm njiky'ajtum es kyaj n'oy'ajtungyujxm n'o'kum. ⁸ Pun njiky'ajtum, Nindsu'n'ajtum 'yoy'ajtungyujxm njiky'ajtum; es pun n'o'kum, Nindsu'n'ajtum 'yoy'ajtungyujxm n'o'kum. Ma njiky'ajtum es nandu'un ma naty tu n'o'kum, xyja'a'ajtum ja Nindsu'n'ajtum. ⁹ Paqadyu Kristu 'ye'ky es jyikypyejky es du'un yajWindsu'n'atut, du'un di'ibu tu 'yooktu es nandu'un di'ibu jiky'ajttup.

¹⁰ Pes mij di'ibu kyaj ttsu'utsy ja tsu'utsy, ¿ti ko xyñi'ow xyñiyuaqxu mmumubujkpu di'ibu tsyu'tsypy ja tsu'utsy? Es mij di'ibu tsyu'tsypy ja tsu'utsy, ¿ti ko xy'uxtijy ja mmumubujkpu di'ibu kyaj ttsu'utsy ja tsu'utsy? Nidugekyu udsajtum nwinguwa'aguya'qanum ja Dios, es yu'x xypyayo'oyum. ¹¹ Mat ko yu Diosu jyaaybyajtun jyana'añ:

Du'un ja Nindsu'n'ajtum jyana'añ:
Du'un éxtumu tuy'ajtun kots njiky'aty,
nidugekyu ja'ayu'ty xywyingoxtánuduts,
nidugekyu'ts xy'awdáttuduts,
du'un jyana'añ ja Dios.

¹² Du'un udsajtum nidu'uk nidu'uk nyajkum ja tuy'ajtun ma Dios éxtum tu njiky'ajtum es tu n'adítsum.

Kyaj ndsiptu'unum mat ja nmugu'uk'ajtum

¹³ Paqaty kyaj n'oknayñi'o'o n'oknayñiyáxunum nixim niyam. Nik ni'i'gu xytyúndut kudiibu pyekykyuquadut ja mmugu'uguty o di'ibu kyaj

tsyiptákxudat ma ja myabujkun. **14** Mat ko ti'igyuats n'ity mat ja Nindsan'ajtam Jesukristu, nmudajtypuats ja tuy'ajtan ko kyaj ti je'xy di'ibu kyaj wya'adsaty. Per ja ja'ay di'ibu nayjyuananap ko taa yu je'xy di'ibu kyaj wya'adsaty, mat ja'a kyaj wya'adsaty. **15** Es pan mij kyaj xytyuñ kwentu éxtamu mmugu'uk ñayjyawaty ma ja myabujkun, es mat ja di'ibu mje'xypy xyajma'aty yu myabujkun, kyajpu du'un xytyuñ mat ja tsojkun. Paqaty katu xytyuñ es xyje'xy di'ibu yajpekytyúnap ja mmugu'uk di'ibu Kristu kyu'o'ku. **16** Katu xytyuñ di'ibu ja'ay mbaat muat tkajxudity tmadyaagudity ja mjiky'ajtan éxtamu axuukpum. **17** Mat ko pan ja Dios tu xypyajtakum éxtamu 'yu'ungun, kyaj jya'ajuty mat di'ibu nju'xum o n'ukum, ja'a du'un mat ko njiky'ajtam éxtamu Dios ttseky, es mat ja ti'igyu'át esu xondakan di'ibu Espíritu Santa xymyo'oyum. **18** Di'ibu myadiimbyu du'un ja Kristu, 'yoyjyawap ja Dios es oybyudsámap ma yu ja'ayaty.

19 Du'un n'aktu'unam di'ibu xytyuknimi'inam ja agujk'ajt jotkujk'ajtan, di'ibu xypyudujkum es nyajmujwiin nyajkajaajum ja nmabujkun'ajtam nixim niyam. **20** Katu xyajtagóy ja Diosu tyuunk mat ja'agyujxm di'ibu mje'xy mbejkypy. Tuy'ajtanu ko tagekyu yu je'xy peky, wa'adsu'us es oy, per axuugu'ko nju'xum pan nnija'am ko mudu tyaqadu yajpekyky'a'py ja wiinkpatty. **21** Nik oy ko ngadimju'xum ja tsu'utsy es ngadim'ukum ja vinu, o ndu'unam otyim di'ibaty di'ibu mbaat muat nyajpekyky'a'am ja nmabujkpu'ajtam. **22** Pan mjunaamp ko tagekyu je'xy peky 'yóyaty es ko

mbaaat xyje'xy tagekyu, du'ahñum dñ'un m'ítat Dios windum. Jotkujk ja ja'ay di'ibu kyaj ttuñ di'ibu pyekyjya'ap. ²³ Per ja di'ibu ti jye'xypy es twinmay ko peky di'ibu tyiimpy, tyadu ja'ay pekytyuump ko tje'xy ja'agyujxm ko kyaj mabujkuñgyujxm ta ttuñ.

15

Nidu'uk nidu'uk xypyátum es nyajjotkudákum ja nmamabujkpua'ajtum

¹ Kom udsajtum púntu nmađajtum mñj wiin kajaa ja nmabujkuñ'ajtum, n'okmuduna'ayum maet ja ma'xtujkuñ ja di'ibu dñn kyaj tmudaty mñj wiin kajaa ja myabujkuñ, es kyaj njiky'ajtum éxtum dñn je'eyu ja ndsojkuñ'ajtum jya'ity. ² Nidu'uk nidu'uk xypyátum es nyajjotkudákum ja nmamabujkpua'ajtum es du'un nyajmujwiin nyajkajaajum ja myabujkuñ. ³ Mut ko kyaj ja Kristu k'uñ ñaydyukjotkudaku, du'un jyaajtu éxtum jyuña'añ ja Diosu jyaaybyajtun: "Ja di'ibu myajwingajxpajt, ujtsuts tu xytyukka'ay." ⁴ Mut ko tagekyu di'ibu wñ'ump ma ja Diosu jyaaybyajtun, yajkuñjaay es nnaydyukni'ijxum es nmađajtum ja ma'xtujkuñ es jotkujk n'awijx njup'ijxum di'ibu minaqamp. ⁵ Wa'an ja Dios di'ibu xymyo'oyum ja jotkujk'ajtun esu ma'xtujkuñ, mmo'oyadu miits ja ti'igyu'ajtun es nidugekyu xypyadúndat ja 'yijxpajtunu Jesukristu, ⁶ es du'un ti'igyu xy'awdáttut ja Dios, ja Nindsun'ajtum Jesukristu Tyeety.

Oybyu ayuk yajkajxwa'xy ma kyaj 'yisraelítu

⁷ Nay'axájudu nidu'uk nidu'uk éxtam nandu'an oj m'axájudu ja Kristu miidsaty, es du'an Dios 'yítt awdaty. ⁸ Mat ko n'awánudu ko yu Kristu myiiñ es tpudaket ja israelítaty es tkuydyúnat di'ibu Dios jékyup tyukmwandak ja 'yaptujkaty, es du'an ya'ixannu ko tyiimpy ja Dios éxtam wyandaky. ⁹ Nandu'an myiiñ maq ja di'ibu kyaj 'yisraelítaty es tja'aygyuda'aktat ja Dios mat ko yu'ujaty tu pya"ayówudu. Tyaadu du'an di'ibu myadyakypy ja Diosu jyaaybyajtan:
 Paqty n'awdataampy maq yu di'ibu kyaj 'yisraelítaty,
 es nguy'uwupts ja mmuj'ajtan.

¹⁰ Es jatuk peky ja Diosu jyaaybyajn jyuna'añ: Xondaqaktu miidsaty di'ibu kyaj 'yisraelítaty ti'igyu madu Diosu jya'ayaty, ja israelítaty.

¹¹ Nandu'an jyuna'añ jatuk peky:
 Awdattu Nindsan'ajtam nidagekyu miidsaty di'ibu kyaj 'yisraelítaty.

Wa'an nidugékyaty ja naxwíñudu ja'ayaty t'awdattu Dios.

¹² Nandu'an ja Diosu kyugajxpu Isaiiu jyuna'añ maq jatuk peky:

Minaamp tu'ugu tyuamp 'yaats ja Jesee,
 es yu'u yajkutukqamp majatyu naxwíñudu,
 es yu'ujaty 'yawix jyuj'íxtup es ñayyákudat maq yu Jesee tyuamp 'yaats.

¹³ Wa'an ja Dios di'ibu xymyo'oyum ja awijxan, myajxondu'agudu miidsaty es mmo'oyudu ti'igyu'át maq yu mmubujkan mat yu'ugyujxmu myuk'ajtan ja Espíritu Santu, es myujwiin kyajaat ja mmubujkan.

14 Mugu'ugítaty, nmabejkypyats tuy'ajtan ko miits ni'igü xymyudattü ja tsojküñ es ja nija'ajen, es nandüñun mjajttüp wi'ix xykyajxwijtut nixim niyam. **15** Per tu nnijáyadü mak aq mak jot ma tuk pekyü tyadü neky, ja'a ndukjamyajtstüp di'ibü naqak mjajttüp es kyaj xyjatyagódyut. Du'unats tu nduñ mat kots myay'ajtangyujxmü Dios tu xykyexy **16** esuts nmadúñut ja Jesukristü es ttuk'oy'áttut di'ibü kyaj 'yisraelítaty. Ja'a ujts ndukmadiimpy ja Jesukristü esuts uj ngajpxwa'xut ja oybyü ayuk di'ibü tso'on ma Diosan. Du'unats nduñ es 'yíttut pánatty kyaj 'yisraelítaty éxtüm ja windsüñkün di'ibü Dios 'yoyjya'ap, pánatty Espíritü Santakyujxm tu wyä'atsjáttu.

17 Mat ko ti'igysuts n'ity mädu Jesukristü, xondákptrats es uj ja Dios nmadúñuts. **18** Nmadya'agüpts yü'uyü di'ibü Kristü kë'um tu ttuñ mat uj, esuts nduk'axájhdut di'ibü kyaj 'yisraelítaty ja Kristü, es tmamadówdut. Pes ja Kristü du'un tu ttuñ mat ujtskyujxmadsü n'ayuk es di'ibuts ndiimpy, **19** es mat yü'ugyujxmü ijxwu'umün esa müh'ajtan di'ibuts ja Espíritü Santü xymyooyats ja mak'ajtan esuts ndúñut, es du'unats tu ngajxwa'xy tugekyü tugekyü ja oybyü ayuk extü Jerusalén es extü Iliryü ñaqaxóty. **20** Du'unats uj ndseky es ngajxwa'xut ja oybyü ayuk majaty kyajnum yajnigajxy ja Kristü, es du'un, mbäät njunaq'anum, kyajts ja potsy nyajpety ma ja wiinkpu tu tpojtse'eky ja 'yuix. **21** Nguydyunaambyuts éxtüm jyuna'añ ja Diosü jyaaybyajtan:

'Yíxtubü taadatty di'ibü ja ja'ay kyaj oj yajni-

madya'aky,
jyaygyúkudubu taaduaty di'ibu kyaj tmudoo'ijttu.

Paablukkukniwinmayu es nujxa'an Romu

22 Paattykyujxmuts miidsuty kyaj nninujxtu, óyuts uj kanak ok miidsuty tu njaninujxa'andu.
23 Per tyam, tuuts nya"abaqadu ja nduunguts ja yaq, es mut ko jumajt jumajt tu njaninujxa'andu miidsuty, **24** tyam situy nnujxqambuts. Nujxqambuts Espanu es nnaxa'anuts jawyiin Romu es ngu'ixtut. Es kodsu naty tu n'okxonda'aky waanu mut miidsuty, mbaqaduts xypyudukudu esuts uj n'aknajxut mats tu nnidsoonnu.
25 Per maanam ngaku'ixtu, nujxqambuts jawyiin Jerusalén es nyajnujxa'anuts tu'ugu naybyuduku ma yu nmugu'uk'ajtam jap. **26** Mut ko yu nmugu'uk'ajtam jam Masedoñu es yaq Akayu ttuknibujtagudu es dyajmuka'andu meeñ es ttuknigaxa'andu ja nmugu'uk'ajtam di'ibu tagoy'ajtxadup jap Jerusalén. **27** Yu'u ku'um tyuknibujtakudu ttuna'an mut ja kyu'umdsokan, es pátap es da'un ttündut, mut ko ja israelitu ja'aygyujxmuty ja Dios kyunu'xudu, es paaty oyu da'un ko yu'ujuty dyajwa'xtu di'ibu myudajt jyaygyajptap mut ja nmugu'uk'ajtam jam Jerusalén. **28** Es kodsu naty tu nguyakyu tada meeñ es tu nguydyúñudsu natyu tyaqadu di'ibuts tu nyajtuknipéky, taats ndsoonan'an jam Jerusalén es nnujxnuduts Espanu, es ngu'ixtut miidsuty kots uj jam nnáxut. **29** Es nmudajtypyuts ja tuy'ajtan ko ma nujx ngu'ixtu, nujxupts mut tugekyu ja Kristu kyunu'xen.

30 Mægu'ugítaty, es tyam n'amdoो nbajktsoodap miidsaty mä yä Nindsän'ajtam Jesukristä es mat ja Espíritä Santä tsyojkän di'ibä xymyo'oyäm, **31** es xyñigajxtaqagudats esadsä Dios xykyuwä'anat mä yä israelítaty jam Judeeä di'ibä kyaj tmadundä ja Kristä. N'amdeebyäts ja Dios nandu'un esa nmægu'uk'ajtam jap Jerusalén t'axájedat mat ja ja'aygyudákän ja naybyudeku di'ibäts ndukninajxtäpts. **32** Es da'unäts xonda'aky'aa xonda'akyjyöt näjx ngu'ixtat miidsaty, pan junaamp ja Dios, esäts nxonda'agat kots nbo'xat mat miidsaty. **33** Wa'an ja Dios di'ibä xymyo'oyäm ja agujk'ajt jotkujk'ajtan, t'ity mat nidägekyä miidsaty. Wa'an da'unäty.

16

Kajxpo'xan

1 Nduknipajktap yä nmumabujkpä'ajtam Febe. Yu'u oy Dios mäduump mä ja mubujkpätkäk ñaymyükädu Senkreeä. **2** Tunä may'ajtan, axajä yajxon mat ja xyaygyujxma Nindsän'ajtam, éxtum ñitakaty ja Diosä jya'ayaty. Pudákädu mat ti tagoy'ajtxap, mat ko yu'u ta tpudákädu mayjya'ay, nandu'unäts uj ta xypyudäku.

3 Tunä may'ajtan mayDios xy'anumäda Prisila esä Akila, yä nmumäduumbudyäts mä yä Jesukristä ñu'u tyu'u. **4** Yu'ujaty pyajtäktä ayo'on jujp'ämä jiky'ajtan nägoo kots uj xyajtse'eky. Nja'aygyudákypyäts yu'u, es kyaj 'yujsaty je'eyä, nandu'un nidägekyä ja nmumabujkpä'ajtam di'ibä kyaj 'yisraelítaty. **5** Nduknigéxyädsä Dioskajxy nandu'un nidägekyä nmægu'uk'ajtam

di'ibu naymyujkudap es t'awdattu Dios
 maq yu tyujku Prisku esu Akilu. MayDios
 xy'anuamadu nmudtnaymyaayubuts Epenetu
 di'ibuts njantsytsyejpy, di'ibu jawyiin jap Asyu
 'yaxaju Jesukristu. ⁶ MayDios xy'anuamadut yu
 Mariiu, di'ibu jantsy tuun met miitskyejxmatty.
⁷ MayDios xy'anuamadu Andróniku esu Juniias,
 di'ibuts muat ndsimdsynqay, yu'ujuty 'yaxájud
 Kristu tim jawyiin maqanumtsu naty uj kyajnum
 n'axaju; es yu'ujuty yajmay'aty yajwindsu'ugu maq
 yu apóstulutty.

⁸ MayDios xy'anuamadu Ampliyatus, di'ibuts uj
 njantsytsyejpy maq yu Nindsan'ajtum. ⁹ MayDios
 xy'anuamadu Urbanu, di'ibuts muat nmudúñ
 ja Kristu. Nandu'un mayDios xy'anuamadu
 Estakyu di'ibuts njantsytsyejpy. ¹⁰ MayDios
 xy'anuamadu Apelus, di'ibu tu tmmada'aky
 ja ayo'on maq tu tmudúñ ja Kristu. Nandu'un
 mayDios xy'anuamadut yu nmugu'uk'ajtum
 di'ibáty tsynqaydyap maq Aristoobulujyuu
 tyujk. ¹¹ MayDios xy'anuamaduts ja nmugugajpn
 Erodyón, es nandu'un ja di'ibu tsynqaydyap maq ja
 Narsisu jyuu tyujk. ¹² MayDios xy'anuamadut yu
 Trifenu esu Trifosu, yu toxtyujkety myuduundap
 ja Nindsan'ajtum. Es nandu'un mayDios
 xy'anuamadu nmugu'uk'ajtum Pérsidu, di'ibu
 jantsytyuun maq yu Nindsan'ajtum. ¹³ MayDios
 xy'anuamadu Rufu, di'ibu tu dya'íxyuty yajxón ko
 tmudúñ ja Nindsan'ajtum. MayDios xy'anuamadut
 yu Rufu tyaqagu'unk, di'ibuts tu xymyudaty
 éxtumu 'yu'ungun. ¹⁴ MayDios xy'anuamadut ja
 Asínkritu, Flegontu, Ermus, Patroobus, Ermes esu

nmugu'uk'ajtam di'ibam jam mat 'yittu. **15** MayDios xy'anumudu Filolugu, Julyu, Neree esu myuga'ax toxytyujk, Olimpyu es nidagekyu ja Diosu jya'ayu ty di'ibam ijttap mat yu'ujuty.

16 MayDios mnay'anu'umxudut nixim niyam es mnaymyanándut tsojkun mat. Nidagekyu yu nmugu'uk'ajtam di'ibam yam ma ja mabujkphatujk yo'oymyúktu, mduknigáxudu Dioskajxy.

17 Mugu'ugítuty, n'amdoon nbujktsoodap es mnaygywenta'átadut miidsuty ma tada ja'ayuty di'ibam je'eyu t'uxkuku yajnaywyax es tpuita'aktu ja tsip, mat ko ya'uxpuktu wiingu uxpujkuun ma yu di'ibam miits ta xy'axájdu. Mastu'uttu yu'ujuty, **18** mat ko tyaqadu du'umbu ja'ay kyaj tmudundu Nindsan'ajtam Jesukristu, yu'uyu pyaduundap ja kyuhum winmaq'añ es jeky kyajx myadya'aktu es du'un kuxu'kp ko 'yóyuty, du'un twinwepy twinjaaxy es twin'uuñ di'ibam kyaj ñaygywenta'atyuty. **19** Nidagekyu ta tmudowdu ko miits mguydyuundap ja Kristu 'yuuxpujkuun, es xondákputs ko du'un xytyundu. Ndsejpyuts es miits mwijy'attut es xytyündut ja oybyu es xy'uxtijtat di'ibam kyaj 'yóyuty. **20** Dios di'ibam xymyo'oyum ja agujk'ajt jotkujk'ajtan, tsojk tta'annakuya'añ yu Satanás mdekyypatku'puty. Wa'anu Nindsan'ajtam Jesukristu mgunu'xudu miidsuty.

21 Mduknigáxudu Dioskajxy ja Timotee, di'ibuts mat nduñ, es nandu'un yu njaa'ayuts, ja Lusyu, Jasón esu Sosípater.

22 Ujtsuts Tersyu, di'ibam tyaqadu neky yam jyaapy di'ibam Paqblu ñaskajxap, mduknigaxtu Dioskajxy

ma yu Nindsan'ajtam.

²³ MayDióshk du'un jyuna'añ ja Gayu. Yu'uts yam xyajjajttákp es dyaky ja tyjk ma ñaymyúkudu ja mabujkputujk. Nandu'un mduknigáxudu Dioska-jxy ja Erastu di'ibu Korintu tesoreeru'ajtp, esu nmugu'uk'ajtam Kwartus.

²⁴ Wa'anu Nindsan'ajtam Jesukristu mgunu'xudu.

Dios ya"awdaty

²⁵ Es tyam, ittu mudu Dios di'ibu mbuqut waanu ni'igu myajmukta'agudu mat yu'ugyujxm ja oybyu ayuk di'ibu Jesukristu yajmiin es di'ibuts ngajxwa'xypy. Tyadu oybyu ayuk ya'ijxup di'ibu Dios tu ttuknibujtaqu, di'ibu ijty kyayajnijáwu maanumu naty kyakojoj ja naxwíñudu, ²⁶ es tyam tu yajnijáwu ma tnigajxtu ja Diosu kyugajxputy ma Diosu jyaaybyajtun, du'un éxtuumu Dios di'ibu winu xuu winu tiempu ijtp, t'ane'emy es yajkajxwu'xut ma tugekyu naxwíñudu es du'un yu'ujuty tmubuktut es tkuydyúndu.

²⁷ Ja Dios di'ibu je'eyu Dios'ajtp es tim wyiji'ajtun muuut, wa'an ja'a Jesukristukyujxm tmudáktut ja muj'ajtun winu xuu winu tiempu. Wa'an du'unaty.

**Ja jembya kajxy'átypya mada
Jesukristakyajxm: El Nuevo Testamento de
nuestro Señor Jesucristo en el mixe de
Juquila
New Testament in Mixe, Juquila (MX:mxq:Mixe,
Juquila)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Juquila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Juquila [mxq], Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Juquila

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

0c492fbf-e19b-5f77-b2cc-07da5aab0305